

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJĄ

2014-06-11 Nr. 4D-2014/1-350

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (arba toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Ministerija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), skelbiant informaciją Ministerijos interneto svetainėje ir nagrinėjant Pareiškėjo prašymą.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „Dėl reikalavimo skelbti informaciją interneto svetainėje nesilaikymo – Remiantis Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (toliau – Teisės gauti informaciją įstatymas) 6 straipsnio 2 dalies 3 punktu, įstaigos interneto svetainėje turi būti skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų. Pastarųjų reikalavimų Ministerija galimai nesilaiko“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta):

2.1.1. „[...] 2012-10-08 raštu Nr. (1.35.)7R-7088 Ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalimi, persiuntė kitai institucijai mano prašymą įvykdyti teismo nutartį. Dėl minėto persiuntimo kilusį ginčą išnagrinėjęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2013-11-07 nutartyje [...] byloje Nr. ... [toliau citatose ir tekste vadinama – Nutartis] pritarė pirmosios instancijos teismo padarytai išvadai apie tai, kad Ministerija mano prašymą persiuntė nepagristai, nes turėjo jį išnagrinėti pati (kitaip tariant, Ministerija pažeidė Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalį). LVAT taip pat pažymėjo, kad persiūsdama mano prašymą Ministerija neteislingai vadovavosi Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo 2 straipsnio 8 dalimi, nes ši teisės norma ginčo teisiniams santykiams buvo netaikytina. Remiantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 145 straipsniu, Nutartis įsiteisėjo priėmimo dieną ir kasacine tvarka neskundžiama.“

2.1.2. „Taigi šiuo atveju yra visos Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatytos sąlygos – (1) Nutartis byloje Nr. ..., kurioje (2) konstatuojami teisės aktų (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir Žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo) pažeidimai Ministerijoje. Jokių papildomų sąlygų (kokio nors įstaigos teisės akto panaikinimo teismine tvarka ar pan.) Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 3 punktas nenumato. Taigi Ministerijos interneto svetainėje turi būti paskelbta minėta LVAT nutartis bei informacija apie

priemonės, kurių buvo imtasi dėl teismo konstatuotų teisės pažeidimų. Tai, kaip skelbtina tokia informacija, detalizuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintas Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašas“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Reikalavimų aprašas).

„Reikalavimų aprašo 9 punkto ketvirtoji pastraipa numato, kad ministerijų interneto svetainių įvadinio puslapio kairiajame šoniniame arba viršutiniame meniu turi būti išdėstyti Reikalavimų aprašo 12 punkte nurodyti skyriai ir jų sritys. Pagal Reikalavimų aprašo 12.2.4 papunktį, viena iš tokių sričių yra „Teisės aktų pažeidimai“. Remiantis Reikalavimų aprašo 17 punkto devintąja pastraipa, viena iš minėtos srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalių yra „Teismo sprendimai“, kurioje (pagal Reikalavimų aprašo 17 punkto dvyliktąją pastraipą) ir turi būti skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų. Taigi ir Nutartis byloje Nr. ... bei informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl teismo konstatuotų teisės pažeidimų, turėtų būti paskelbta Ministerijos interneto svetainės dalyje „Teismo sprendimai“. Tačiau, kaip matyti iš pridedamo išrašo iš Ministerijos interneto svetainės, dalyje „Teismo sprendimai“ nurodoma, kad įsiteisėjusių teismų sprendimų Ministerijos atžvilgiu nėra!“

2.1.3. „Remiantis Reikalavimų aprašo 14.3 papunkčiu, teismo sprendimai skelbiami jiems įsiteisėjus, o informacija apie priemones, kurių imtasi dėl šių teisės aktų pažeidimų, – nedelsiant, pradėjus vykdyti šias priemones; teismo sprendimai ir informacija skelbiami ne trumpiau nei vienus metus nuo informacijos apie priemones, kurių imtasi dėl teisės aktų pažeidimų, paskelbimo dienos. [...]. Gi šiuo atveju, nors įsiteisėjusioje Nutartyje yra konstatuoti teisės aktų pažeidimai Ministerijoje, pačios Ministerijos interneto svetainėje nepagrįstai nurodoma, kad įsiteisėjusių teismų sprendimų Ministerijos atžvilgiu nėra. Taigi visuomenė galimai klaidinama teikiant jai tikrovės neatitinkančią (geresnę, nei yra iš tikrųjų) informaciją, neužtikrinamas įstaigos veiklos skaidrumas.“

2.2. „Dėl prašymo nagrinėjimo vilkinimo“

2.2.1. „2013-11-13 raštu [...] kreipiausi Ministeriją, prašydamas ištirti, ar mano nurodytu atveju atitinkami Ministerijos darbuotojai tinkamai laikėsi darbo drausmės, ar nepadarė drausminio (tarnybinio) nusizengimo, o atlikus tokį tyrimą nedelsiant pateikti man (1) motyvuotos išvados apie tokio tyrimo rezultatus (ar kito dokumento, kuriame bus išdėstytos minėto tyrimo išvados) bei (2) priimtų sprendimų patvirtintas kopijas.“

„Į minėtą mano 2013-11-13 raštą Ministerija atsakė 2013-12-13 raštu Nr. (1.23.)7R-8705 [...]. Kaip matyti iš minėto Ministerijos 2013-12-13 rašto [...], prie jo nėra pridėti minėti dokumentai, kuriuos aš prašiau pateikti. Kita vertus, minėtame Ministerijos rašte nėra nurodyta, kad ji atsisako pateikti mano prašytus dokumentus (juolab – nenurodyti tokio atsisakymo motyvai). Taigi Ministerija minėtos mano prašymo dalies nagrinėjimą galimai vilkina.“

2.2.2. „Asmens teisė gauti iš valstybės institucijų informaciją yra įtvirtinta Teisės gauti informaciją įstatyme. Pastarojo įstatymo 3 straipsnio 1 dalis numato, kad įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją (atsisakyti teikti informaciją galima minėto įstatymo nustatyta tvarka). Be to, Teisės gauti informaciją įstatymo 4 straipsnio 1 punktą numato, kad įstaigos, teikdamos informaciją, privalo vadovautis informacijos išsamumo principu, reiškiančiu, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija. Šiame kontekste pažymėtina, kad aš prašiau Ministerijos pateikti būtent konkrečius dokumentus – motyvuotos išvados apie atitinkamo tyrimo rezultatus (ar kito dokumento, kuriame bus išdėstytos minėto tyrimo išvados) bei priimtų sprendimų patvirtintas kopijas. Turint omenyje minėtą informacijos išsamumo principą, būtent minėti dokumentai man ir turėjo būti pateikti (arba turėjo būti motyvuotai atsisakyta tokius dokumentus pateikti).“

2.2.3. „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau – Taisyklės) 41 punkto pirmoji pastraipa taip pat numato, kad atsakymai į prašymą parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį. Šiuo

atveju aš prašiau pateikti būtent atitinkamus dokumentus, kad galėčiau įsitikinti, jog Ministerija objektyviai išnagrinėjo visas aplinkybes, jog surinko atitinkamas aplinkybes pagrindžiančius įrodymus, jog tyrimas nebuvo imituojamas, ir pan. Taisyklių 41.2 punkte kaip tik ir numatyta, kad į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. Gi šiuo atveju Ministerija nei pateikė man prašytus dokumentus, nei nurodė atsisakymo juos pateikti priežastis.“

2.2.4. „LVAT yra ne kartą pažymėjęs (pvz., 2007-11-05 sprendimas administracinėje byloje Nr. A-502-990/2007), kad administracinio sprendimo motyvų nurodymas tik teismo proceso metu neturi būti vertinamas. Atsižvelgiant į tai, prašau apskritai nevertinti tų Ministerijos išsakytinų motyvų, kurie nėra nurodyti minėtame jos 2013-12-13 rašte Nr. (1.23.)7R-8705 (*quod non est in actis non est in mundo*).“

2.3. „Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalis nustato, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas (pvz., Konstitucinio Teismo 2004-07-01 nutarimas). Šis principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus. Kiekviena valdžios institucija yra saistoma bendrųjų, *inter alia*, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, asmens dalyvavimo priimant atitinkamus sprendimus, skaidrumo ir t. t). Iš gero administravimo (atsakingo valdymo) principo išplaukia ir tai, kad priimdamas sprendimus valstybės institucijos privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs (pvz., 2004-12-13 nutarimas), jog visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi veikti remdamiesi teise ir paklusdami teisei. Gi šiuo atveju Ministerija minėtų teisės aktų reikalavimų galimai nesilaiko.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolieriaus pripažinti šį skundą pagrįstu, kreiptis į teismą dėl kaltų piktnaudžiavimu ir biurokratizmu pareigūnų atleidimo iš pareigų (nesant tam pagrindo – siūlyti skirti nusižengusiems pareigūnams tarnybinės (drausminės) nuobaudas); siūlyti Ministerijai priimti sprendimus, kurie nepriimti dėl piktnaudžiavimo ar biurokratizmo; pranešti Seimui, Respublikos Prezidentui ir Ministrui Pirmininkui apie Ministerijos padarytus pažeidimus.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su skundu Seimo kontrolieriui pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Nutartyje pažymėta:

4.1.1. „Teisėjų kolegija nustatė:

I. Pareiškėjas Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir pareiškėjas, Inspekcija) su skundu [...] kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydamas panaikinti Ministerijos (toliau – ir atsakovas arba Ministerija) 2012-10-08 raštą „Dėl teismo nutarties vykdymo“ Nr. (1.35)7R-7088 (toliau – ir raštas) ir įpareigoti atsakovą išnagrinėti trečiojo suinteresuoto asmens X 2012-09-21 prašymą įvykdyti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) 2012-09-20 nutartį administracinėje byloje Nr.

Nurodė, kad nesutinka su atsakovo 2012-10-08 raštu [...]. Atsakovas netinkamai aiškino ir taikė Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalį, nes LVAT 2012-09-20 nutartimi administracinėje byloje Nr. ... pareiškėjo neteisėtų veiksmų nenustatė, o X reikalavimas priteisti neturtinę žalą iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Inspekcijos, pripažintas nepagrįstu. Tarp Inspekcijos ir X darbo ar valstybės tarnybos teisiniai santykiai nebuvo susiklostę. Atsakovas,

vadovaudamasis Įstatymo 2 straipsnio 1 dalimi ir 2 dalies 1 punktu, pagal jam suteiktą kompetenciją turėjo išnagrinėti X prašymą, o ne skundžiamu raštu jį persiųsti Inspekcijai. [...].

II. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2013-02-01 sprendimu [...] pareiškėjo skundą iš dalies tenkino – Ministerijos 2012-10-08 raštą „Dėl teismo nutarties vykdymo“ Nr. (1.35)7R-7088 panaikino. Kitą pareiškėjo skundo dalį atmetė.

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad LVAT 2012-09-20 nutartimi administracinėje byloje Nr. ... X iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės, priteisė ... Lt neturtinės žalos atlyginimą. LVAT šioje nutartyje išaiškino, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-24 nutarimu Nr. 966 patvirtinto Konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) ydingumas buvo konstatuotas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008-01-22 nutarimu. Toks Aprašo trūkumas traktuotas kaip pareiškėjo teisės į apeliaciją administracinėje procedūroje dėl egzamino žodžiu (nagrinėjamoje faktinėje situacijoje kartu ir viso konkurso) rezultatų pažeidimas. LVAT padarė išvadą, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.271 straipsnio 4 dalies taikymo požiūriu valstybės valdžios institucija – Vyriausybė, patvirtindama Aprašą su anksčiau nurodytu trūkumu, nesielgė taip, kaip (nagrinėjamai bylai aktuali aspektu) privalėjo elgtis pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją, ir konstatavo, jog X patyrė Vyriausybės, atstovaujančios Lietuvos valstybei, atlygintiną neturtinę žalą. X 2012-09-21 kreipėsi į Ministeriją, prašydamas jam pervesti LVAT nutartimi priteistą pinigų sumą į nurodytą sąskaitą banke. Ministerija savo ruožtu šį X prašymą skundžiamu raštu persiuntė Inspekcijai ir nurodė, kad pareiškėjo patirta neturtinė žala buvo padaryta taikant priėmimo į valstybės tarnybą reglamentuojančius teisės aktus, todėl žalą X turi atlyginti ne Ministerija, bet konkursą vykdžiusi Inspekcija iš jai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų.

Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad tam, jog Inspekcijai kiltų pareiga atlyginti neturtinę žalą, visų pirma turi būti konstatuoti jos neteisėti veiksmai, tačiau LVAT savo nutartimi Inspekcijos neteisėtų veiksmų nekonstatavo. Nurodė, kad Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies 1 punkte *inter alia* nustatyta, jog Lietuvos Respublikos valstybės biudžete kasmet numatomi asignavimai žalai, atsiradusiai dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų), atlyginti; šių asignavimų valdytojas yra Ministerija; iš šių asignavimų Ministerija vykdo teismo sprendimus dėl žalos, atsiradusios dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų), atlyginimo. LVAT konstatavo, kad X neturtinę žalą patyrė dėl Vyriausybės, atstovaujančios Lietuvos valstybei, neteisėtų veiksmų. Iš to pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad atsakovas, neturėdamas teisinio pagrindo, nepagrįstai persiuntė X prašymą pagal kompetenciją Inspekcijai. Įvertinus tai, kas išdėstyta, skundžiamas raštas pripažintas neteisėtu ir nepagrįstu, todėl buvo panaikintas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 88 straipsnio 2 dalis).

Pirmosios instancijos teismas nesutiko su Ministerijos teiginiu, kad skundžiamas raštas Inspekcijai nesukėlė jokių teisinių pasekmių, jame tik išdėstyta Ministerijos nuomonė, kuri nėra privaloma Inspekcijai. Nurodė, kad toks raštas sukėlė Inspekcijai teises pasekmes, nes pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas Inspekcija turėjo pradėti administracinę procedūrą, todėl įgijo teisę tokį sprendimą skusti (ABTĮ 5, 22 straipsniai), kad būtų apginta jos ginčijama teisė.

Pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog valstybės biudžete sudaromas Vyriausybės rezervas. Vyriausybės rezervo lėšos skirstomos Vyriausybės nutarimu. Šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatyta, kad Vyriausybės rezervo lėšos naudojamos vykdant arbitražų ar teismų sprendimus, kuriais iš Lietuvos valstybės priteistos mokėtinos sumos. Vyriausybė 2012-12-05 nutarimu Nr. 1461 „Dėl lėšų skyrimo“ nutarė skirti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnybai 3312 Lt, iš jų ... Lt įvykdyti LVAT 2012-09-20 nutartį administracinėje byloje Nr. Minėtos lėšos X buvo išmokėtos, nutartis įvykdyta. X tai patvirtino teismo posėdyje. Dėl šios priežasties pirmosios instancijos teismas sprendė, kad įpareigoti Ministeriją išnagrinėti X 2012-09-21 prašymą nėra tikslinga, nes grįžti į ankstesnę padėtį ir taip atkurti teisėtą situaciją, pasikeitus

faktinei situacijai, nebėra galimybių, nes tokio prašymo nagrinėjimas Ministerijoje nepakeistų X teisių ar pareigų, todėl šią pareiškėjo skundo dalį atmetė kaip nepagrįstą (ABTĮ 86 straipsnis). [...].“

4.1.2. „Teisėjų kolegija konstatuoja:

IV. [...] Byloje nagrinėjami santykiai susiklostė, kai X, siekdamas LVAT nutartimi jam priteistos ... Lt sumos išmokėjimo, kreipėsi su prašymu į Ministeriją pervesti minėtą sumą į jo nurodytą atsiskaitomąją sąskaitą. Šiuos teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas bei specialus Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymas. Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje *inter alia* įvirtinta, kad Lietuvos Respublikos valstybės biudžete kasmet numatomi asignavimai žalai, atsiradusiai dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų) (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.271 straipsnis), atlyginti, išskyrus šio straipsnio 7 ir 8 dalyse numatytus atvejus; šių asignavimų valdytojas yra Ministerija; 2 dalies 1 punkte *inter alia* numatyta, kad iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asignavimų, išskyrus šio straipsnio 7 ir 8 dalyse numatytus atvejus, Ministerija vykdo teismo sprendimus dėl žalos, atsiradusios dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų), atlyginimo.

LVAT 2012-09-20 nutartyje administracinėje byloje Nr. ... konstatuota, kad „pareiškėjo egzaminavimo metu Inspekcija (jos sudaryta egzaminavimo komisija) veikė taip, kaip atitinkamą jos veiklą reglamentavo tuo metu galiojantis Aprašas. CK 6.271 straipsnio 4 dalies taikymo požiūriu tai reiškia, kad Inspekcijos (jos sudarytos egzaminavimo komisijos) egzaminavo žodžių procedūros organizavimo ir vedimo veiksmai buvo visiškai teisėti. Todėl [...] pareiškėjo reikalavimas priteisti neturtinę žalą iš Inspekcijos, atstovaujamos Lietuvos valstybės, kolegijos manymu, negali būti pripažintas pagrįstu. Vertindama [...] pareiškėjo teisės į apeliaciją administraciniame procese pažeidimą, kolegija pažymi, kad pagal savo esmę toks pažeidimas, atsižvelgiant į jo konstitucinę reikšmę, galėtų būti vertinamas ir kaip tam tikras pareiškėjo teisės į efektyvų teisminį savo tariamai pažeistų teisių gynimą pažeidimas. Todėl nagrinėjamoje situacijoje galima būtų daryti išvadą, kad CK 6.271 straipsnio 4 dalies taikymo požiūriu valstybės valdžios institucija – Vyriausybė, patvirtindama Aprašą su aukščiau nurodytu trūkumu, nesielgė taip, kaip (nagrinėjamai bylai aktuali aspektu) privalėjo elgtis pagal Konstituciją.“

Iš minėto reglamentavimo, taip pat iš LVAT nutartyje konstatuotų aplinkybių matyti, kad X pagrįstai prašymą įvykdyti LVAT nutartį ir pervesti jam priteistą ... Lt sumą pateikė Ministerijai, kaip asignavimų valdytojais, nes žala jam buvo padaryta dėl valstybės valdžios institucijos, t. y. Vyriausybės, neteisėtų veiksmų, todėl **Ministerija nepagrįstai šį jo prašymą savo raštu persiuntė nagrinėti pareiškėjui.**

Atsakovas neteisingai vadovaujasi Žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo 2 straipsnio 8 dalimi („Iš šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje numatytų asignavimų neatlyginama žala, valdžios institucijų neteisėtais veiksmais padaryta šių valdžios institucijų darbuotojams, valstybės tarnautojams, taip pat valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams tais atvejais, jei buvo taikomi darbo santykius, valstybės tarnybą ar specialūs jų statusą reglamentuojantys teisės aktai. Ši žala atlyginama iš žalą padariusiai institucijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų“), motyvuodamas, kad žalą X turėjo atlyginti pareiškėjas. LVAT nutartyje aiškiai konstatuota, kad pareiškėjo veiksmai buvo visiškai teisėti, be to, X nebuvo šios valdžios institucijos darbuotojas ar valstybės tarnautojas, taigi ši teisės norma ginčo teisiniams santykiams netaikytina.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta prieš tai, darytina išvada, kad pirmosios instancijos teismas padarė teisingą ir pagrįstą išvadą, jog Ministerija nepagrįstai 2012-10-08 raštu „Dėl teismo nutarties vykdymo“ Nr. (1.35.)7R-7088 persiuntė pareiškėjui X 2012-09-21 prašymą įvykdyti LVAT 2012-09-20 nutartį.

Tačiau, teisėjų kolegijos nuomone, pirmosios instancijos teismas ne visiškai tinkamai įvertino aplinkybę, kad X jo patirta neturtinė žala 2012-12-14 mokėjimo pavedimu buvo atlyginta [...]. Byloje nagrinėjami santykiai susiklostė būtent dėl X materialinio teisinio intereso gauti jam priteistą neturtinės žalos atlyginimą. Taigi Vilniaus apygardos administraciniam teismui priimant

2013-02-01 sprendimą, X materialinis teisinis interesas buvo visiškai patenkintas, todėl Ministerijos 2012-10-08 raštas „Dėl teismo nutarties vykdymo“ Nr. (1.35.)7R-7088 Inspekcijai jokių teisinių pasekmių nesukėlė ir jo panaikinimas neteko jokios prasmės. Dėl šios priežasties pirmosios instancijos teismo sprendimas yra keistinas ir pareiškėjo skundas atmestinas visiškai.“

4.2. Pareiškėjo 2013-11-13 skunde Ministerijai pažymėta:

4.2.1. „2013-11-11, 17 val. 54 min. atvykau į Ministeriją, norėdamas įteikti dokumentus. Ministerijos interneto svetainėje aiškiai nurodyta, kad pirmadieniais (o 2013-11-11 ir buvo pirmadienis) asmenys aptarnaujami iki 18 val. Tačiau tuo metu dirbęs apsaugos darbuotojas A. Silimavičius informavo, kad Ministerijos darbuotojas, kuris priima dokumentus, jau yra išvykęs. Kad tuo įsitikinčiau, minėtas apsaugos darbuotojas netgi atidarė asmenų aptarnavimo kabineto duris ir pademonstravo, kad minėtame kabinate nieko nėra (buvo išjungtas ir apšvietimas). Taigi įteikti dokumentus man nepavyko.“

4.2.2. „Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra ne kartą pažymėjęs (pvz., 2004-12-13 nutarimas), kad valdžios įstaigų darbas turi būti organizuotas taip, kad į valdžios įstaigas kreipėsi žmonės nepatirtų savivalės, piktnaudžiavimo, biurokratizmo, kad jų reikalai būtų nagrinėjami ir sprendžiami nevilkinant; neleistina, kad valstybės įstaigų darbas būtų organizuotas taip, kad į valstybės instituciją tam tikru reikalu kreipėsis asmuo būtų priverstas dar kartą kreiptis tuo pačiu reikalu dėl to, kad po pirmojo kreipimosi, nors šis ir buvo pagrįstas ir atitiko visus teisės aktuose nustatytus reikalavimus (įskaitant procedūrinius), šio reikalo nagrinėjimas nebuvo inicijuotas. Gi šiuo atveju, nors 2013-11-11 atvykau į Ministeriją nustatytu asmenų aptarnavimo laiku, aš dokumentų įteikti negalėjau, todėl buvau priverstas tuo pačiu reikalu į Ministeriją vykti dar kartą.“

4.2.3. „Atsižvelgdamas į aukščiau nurodytas aplinkybes, prašau iširti, ar šiuo atveju atitinkami Ministerijos darbuotojai tinkamai laikėsi darbo drausmės, ar nepadarė drausminio (tarnybinio) nusižengimo. Atlikus minėtą tyrimą, prašau nedelsiant raštu informuoti mane apie nustatytas aplinkybes ir pateikti man motyvuotas išvadas apie tokio tyrimo rezultatus (ar kito dokumento, kuriame bus išdėstytos minėto tyrimo išvados) bei priimtų sprendimų patvirtintas kopijas.“

4.3. Ministerija 2013-12-13 raštu Nr. (1.23)7R-8705, atsakydama į Pareiškėjo 2013-11-13 gautą skundą, jį informavo:

4.3.1. „[...] pirmiausia norime padėkoti už suteiktą informaciją dėl asmenų aptarnavimo Ministerijoje. Informuojame, kad Ministerijos Informacijos valdymo ir visuomenės informavimo skyriaus vyriausiasis specialistas Mantas Griščenko savo 2013-11-14 paaiškinime nurodė, jog 2013-11-11, apie 17:52 val., dėl sveikatos problemų paliko darbo vietą ir gailisi dėl šio įvykio. Atsižvelgdami į gautą paaiškinimą, manome, kad Informacijos valdymo ir visuomenės informavimo skyriaus vyriausiojo specialisto Manto Griščenko veiksmuose nėra tarnybinio nusižengimo požymių.“

4.3.2. „Apgailestaujame, kad šis įvykis sukėlė Jums papildomų nepatogumų, todėl stengsimės, kad panašūs įvykiai Ministerijoje ateityje nepasikartotų.“

4.3.3. „Šis Ministerijos atsakymas gali būti skundžiamas Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo sprendimo įteikimo dienos.“

5. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau aprašytas aplinkybes, kreipėsi į:

5.1. **Ministeriją, prašydamas** atsižvelgus į Pareiškėjo skunde išdėstytus argumentus (šio rašto 2.1 punktas) pateikti motyvuotus paaiškinimus dėl Nutarties ir informacijos apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų, nepaskelbimo Ministerijos interneto svetainės dalyje „Teisės aktų pažeidimai“; informuoti, kokių priemonių Ministerija ėmėsi, kad ateityje būtų išvengta Nutartyje konstatuotų teisės aktų pažeidimų; informuoti, ar Ministerija, gavusi Pareiškėjo 2013-11-13 pranešimą apie galimą tarnybinį (drausminį) nusižengimą, nustatyta tvarka atliko galimo tarnybinio (drausminio) nusižengimo tyrimą (jeigu taip – pateikti tai patvirtinančius dokumentus; jeigu ne – nurodyti motyvuotas priežastis); išsamiai informuoti, kodėl Ministerija 2013-12-13 raštu

Nr. (1.23)7R-8705 nepateikė Pareiškėjui jo 2013-11-13 prašytų dokumentų [galimai atlikto drausminio (tarnybinio) patikrinimo dokumentų (išvadų, sprendimų) kopijų] ir nenurodė atsisakymo pateikti informaciją (dokumentus) priežasčių;

5.2. *Vidaus reikalų ministeriją* (toliau vadinama – VRM) – pateikti motyvuotą nuomonę: dėl Reikalavimų aprašo 17 punkto reikalavimų įgyvendinimo tvarkos, t. y., ar įstaigos interneto svetainėje turi būti skelbiami visi įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, nepriklausomai nuo to, ar teismas yra priėmęs palankų ar nepalankų tai įstaigai sprendimą; ar, asmens prašymu, privalo būti pateiktos jo inicijuotų ir įstaigos atliktų drausminių (tarnybinių) nusižengimų tyrimų dokumentų (išvadų, sprendimų ir kt.) kopijos.

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

6. Iš Ministerijos Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos bei paaiškinimų nustatyta:

6.1. *Dėl Nutarties nepaskelbimo Ministerijos interneto svetainėje*

6.1.1. LVAT Nutartimi „patenkino Ministerijos apeliacinį skundą: Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013-02-01 sprendimą pakeitė, o Inspekcijos skundą atmetė. Teismas pažymėjo, kad byloje nagrinėjami santykiai susiklostė būtent dėl X materialinio teisinio intereso gauti priteistą neturtinės žalos atlyginimą, kuris 2012-12-14 mokėjimo pavedimu buvo pervestas, todėl X materialinis teisinis interesas buvo visiškai patenkintas, taigi, Ministerijos 2012-10-08 raštas Nr. (1.35.)7R-7088 jokių teisinių pasekmių pareiškėjui nesukėlė. Atsižvelgdamas į tai, LVAT pareiškėjo (Inspekcijos) skundą atmetė visiškai.“

„Ministerijos nuomone, svarstyta, ar minėta nutartis turėtų būti skelbiama Ministerijos interneto svetainės srityje „Teisės aktų pažeidimai“. Visų pirma, atkreiptinas dėmesys, jog rezoliucinė Nutarties dalis yra aiški ir konkreti: Ministerijos apeliacinis skundas buvo patenkintas, o Inspekcijos skundas buvo atmestas, taigi, šis procesinis sprendimas vienareikšmiškai yra palankus Ministerijai, nors motyvuojamojoje dalyje ir buvo paminėta, jog Ministerijos veiksmai nebuvo pagrįsti. Be to, skundą teismui pateikė ne X, o kita valstybės institucija – Inspekcija, taigi, byloje buvo nagrinėjamas ginčas, kilęs tarp institucijų.“

„Teisės aktuose (Teisės gauti informaciją įstatyme ir kt.) nustatyta, kad turi būti skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų. Tačiau šiuose teisės aktuose nėra pateiktas sąvokos „teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje“, išaiškinimas.“

„Pažymėtina, kad Ministerija neturi teisės tikrinti teismų procesinių sprendimų pagrįstumo ar aiškinti jų turinį. Dėl šios priežasties Ministerijai kilo ta pati pagrįsta abejonė, kaip ir Seimo kontrolieriui [...], t. y., ar interneto svetainėje institucija turėtų skelbti jai palankius įsiteisėjusius teismo sprendimus, todėl Nutartis nebuvo paskelbta.“

6.1.2. „Taip pat norėtume atkreipti dėmesį į tai, jog, pagal Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 1 dalį, pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės. Pareiškėjas nenurodo, kokios jo teisės ir laisvės galimai buvo pažeistos nepaskelbus Nutarties Ministerijos interneto svetainėje, be to, toje pačioje nutartyje pažymėta, kad Pareiškėjo materialinis teisinis interesas buvo visiškai patenkintas, t. y., teismas jo atžvilgiu nenustatė jokių pažeidimų, todėl manytina, jog šioje dalyje skundo tyrimas turėtų būti nutrauktas.“

6.2. *Dėl priemonių, kad ateityje Ministerija išvengtų Nutartyje konstatuotų teisės aktų pažeidimų*

„Atsižvelgiant į Nutarties motyvus ir siekiant, kad ateityje tokių pažeidimų būtų išvengta, buvo atkreiptas Ministerijos Teisinio atstovavimo skyriaus valstybės tarnautojų, nagrinėjančių asmenų prašymus dėl žalos, atsiradusios dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo ar teismo ar kitų valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų), atlyginimo, dėmesys į teismo pateiktą teisės aktų vertinimą, be to, jie buvo žodžiu įpareigoti maksimaliai atidžiai nagrinėti

prašymus dėl žalos atlyginimo, tinkamai vertinti prašymuose pateiktas faktines aplinkybes bei teisingai kvalifikuoti teisines situacijas, susijusias su minėto pobūdžio prašymų vykdymu.

Ministerija, susipažinusi su Nutartimi, įvertino tai, kad klaida dėl Pareiškėjo prašymo persiuntimo Inspekcijai įvyko, nes faktinė situacija buvo nepakankamai aiški, o teismų praktikos iki Nutarties priėmimo nebuvo. Dėl šios priežasties buvo laikomasi pozicijos, kad teisiniai santykiai (konkurso į valstybės tarnybą vykdymas) tarp X ir Inspekcijos kilo iš valstybės tarnybą reglamentuojančių teisės aktų.“

6.3. *Dėl Valstybės tarybos įstatymo (toliau citatose ir tekste vadinama – VTĮ) 30 straipsnio 1 dalies įgyvendinimo*

6.3.1. „Ministerija, gavusi Pareiškėjo 2013-11-13 skundą, tarnybinio tyrimo neatliko dėl toliau išvardytų priežasčių.

Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2002-04-25 nutarimu Nr. 977 „Dėl tarnybinių nuobaudų valstybės tarnautojams taisyklių“ (toliau – Taisyklės-2) 3 punkte nurodyta, kad tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas valstybės tarnautoją, įtariamą padarius tarnybinį nusižengimą, į pareigas priėmusio asmens iniciatyva arba gavus oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą, o Taisyklių-2 4 punkte nurodyta, kad valstybės tarnautoją, įtariamą padarius tarnybinį nusižengimą, į pareigas priėmęs asmuo įpareigoja atsakingus asmenis pradėti tirti tarnybinį nusižengimą.

Paaiškiname, kad šiuo atveju skundžiamą valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo, įvertinęs Pareiškėjo skunde nurodytas faktines aplinkybes ir skundžiamo valstybės tarnautojo 2013-11-14 rašytiniame paaiškinime nurodytas priežastis (darbo vieta palikta keliomis minutėmis anksčiau dėl sveikatos problemų), faktą, jog valstybės tarnautojas pripažįsta savo poelgį ir dėl jo gailisi, aplinkybę, jog prieš 18.00 val. už asmenų aptarnavimą atsakingame Ministerijos padalinyje daugiau asmenų, galinčių aptarnauti asmenis, nebuvo, taip pat faktą, jog šis poelgis buvo ne tyčinis, o nulemtas nenumatytų aplinkybių (*force majeure*), nenustatė, kad valstybės tarnautojas savo veiksmais būtų pažeidęs Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas. Negalint konstatuoti netinkamos, teisės aktams prieštaraujančios, tarnautojo veiklos (neveikimo), negalima konstatuoti ir tarnautojo kaltės, pasekmių ir priežastinio ryšio tarp visų šių būtinųjų elementų.

Valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo, įvertinęs aukščiau aptartas aplinkybes, priėmė sprendimą, kad, nesant VTĮ 2 straipsnio 12 dalyje ir 29 straipsnio 2 dalyje numatytų sąlygų, būtinų tarnybiniam nusižengimui kilti, viseto, negalima laikyti, kad valstybės tarnautojas gali būti įtariamą padaręs tarnybinį nusižengimą.

Apibendrinant galima teigti, kad valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo ėmėsi veiksmų skundžiamo valstybės tarnautojo elgesiui įvertinti, tačiau, atsižvelgęs į visas aplinkybes, priėmė sprendimą tarnybinio nusižengimo tyrimo nepradėti nesant valstybės tarnautojo veiksmuose tarnybinio nusižengimo požymių.“

6.3.2. „Informuojame, kad, įsiteisėjus Nutarčiai, Ministerijoje nebuvo pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas valstybės tarnautojams dėl nutartyje konstatuotų teisės aktų pažeidimų, remiantis toliau išvardytomis priežastimis.

VTĮ 2 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad tarnybinis nusižengimas – tai valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės. LVAT savo praktikoje ne kartą (pvz., LVAT 2004-07-30 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴-678-2004; 2012-06-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2416/2012 ir kt.) yra pažymėjęs, kad vertinant, ar teisėtai ir pagrįstai paskirta tarnybinė nuobauda, turi būti nustatyta, ar valstybės tarnautojo veiksmuose yra tarnybinio nusižengimo sudėtis: nustatytas pažeidimo padarymo faktas, jį padaręs tarnautojas, pasekmės, priežastinis ryšys tarp veikos ir pasekmių, tarnautojo kaltė. Tam, kad valstybės tarnautojas būtų traukiamas tarnybinėn atsakomybėn, nepakanka vien fakto, jog jis neatliko savo pareigų arba jas atliko netinkamai, konstatavimo. Būtina nustatyti visus tarnybinio nusižengimo sudėties elementus, tarp jų ir valstybės tarnautojo kaltę.

Kaip jau minėta, LVAT Nutartimi patenkino Ministerijos apeliacinį skundą: Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013-02-01 sprendimą pakeitė, Inspekcijos skundą atmetė. Nors

teismas pripažino, kad Ministerija nepagrįstai 2012-10-08 raštu Nr. (1.35.)7R-7088 persiuntė Pareiškėjo prašymą, tačiau taip pat pažymėjo, kad byloje nagrinėjami santykiai susiklostė būtent dėl Pareiškėjo materialinio teisinio intereso gauti priteistą neturtinės žalos atlyginimą, kuris 2012-12-14 mokėjimo pavedimu buvo pervestas, todėl Pareiškėjo materialinis teisinis interesas buvo visiškai patenkintas. LVAT nekonstatavo Ministerijos valstybės tarnautojų, rengusių ir derinusių nurodytą raštą, kaltės, todėl jų veiksmuose nebuvo nustatyta tarnybinio nusižengimo sudėtis. Dėl šios priežasties nebuvo teisinio pagrindo pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą.“

6.4. Dėl Pareiškėjo prašymo pateikti informaciją nagrinėjimo

6.4.1. „Aukščiau išdėstytos priežastys buvo pateiktos Pareiškėjui Ministerijos 2013-12-12 raštu Nr. (1.35.)7R-8691 [...], Pareiškėjui 2013-11-13 raštu kreipusis į Ministeriją su prašymu pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą Nutarties pagrindu ir informuoti jį apie nustatytas aplinkybes bei tyrimo rezultatus.“

„Ministerijos 2013-12-12 rašte Pareiškėjui pažymėta:

1) Ministerija išnagrinėjo Jūsų 2013-11-13 prašymą sudaryti taikos sutartį dėl Ministerijos veiksmais padarytos žalos atlyginimo ir tarnybinio nusižengimo tyrimo pradėjimo.

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad asmuo turi teisę kreiptis į Ministeriją dėl žalos, atsiradusios dėl neteisėto nuteisimo, neteisėto kardomojo kalinimo (suėmimo), neteisėto sulaikymo, neteisėto procesinių prievartos priemonių pritaikymo, neteisėto administracinės nuobaudos – arešto paskyrimo, atlyginimo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.272 straipsnio 1 dalis) ne teismo tvarka ne vėliau kaip per 3 metus nuo to laiko, kai jis sužinojo arba turėjo sužinoti, kad įstatymų nustatyta tvarka nustatyta, jog nuteisimas, kardomasis kalinimas (suėmimas), sulaikymas, procesinių prievartos priemonių pritaikymas ar administracinės nuobaudos – arešto paskyrimas yra neteisėti. Kadangi Jūs prašote atlyginti neturtinę žalą ne dėl aukščiau išvardintų ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo, teismo ar kitų valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, nėra teisinio pagrindo ją atlyginti ne teismo tvarka.

Vadovaudamasi Įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgdama į tai, kad Jūs prašote atlyginti Ministerijos veiksmais padarytą žalą, Ministerija netenkina Jūsų prašymo“;

2) „Papildomai pažymime, kad [...] civilinio kodekso 1.138 straipsnio 6 punkte nustatyta, kad civilines teises įstatymų nustatyta tvarka, neviršydamas savo kompetencijos, gina teismas, išieškodamas iš pažeidusio teisę asmens padarytą turtinę ar neturtinę žalą. Atsižvelgdami į šią nuostatą, informuojame, jog Jūs turite teisę dėl Jūsų nurodytos žalos atlyginimo įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, atsakovu traukiant Lietuvos Respubliką, kurią, remiantis [...] civilinio kodekso 6.273 straipsniu bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-26 nutarimu Nr. 932, atstovautų institucija, dėl kurios arba dėl kurios pareigūnų, valstybės tarnautojų ar kitų darbuotojų neteisėtų aktų, Jūsų manymu, atsirado žala“;

3) „Atsakydami į Jūsų prašymą pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą, informuojame, jog VTĮ 2 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad tarnybinis nusižengimas – tai valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės. LVAT savo praktikoje ne kartą (pvz., LVAT 2004-07-30 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴-678-2004; 2012-06-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵³⁰-2416/2012 ir kt.) yra pažymėjęs, kad vertinant, ar teisėtai ir pagrįstai paskirta tarnybinė nuobauda, turi būti nustatyta, ar valstybės tarnautojo veiksmuose yra tarnybinio nusižengimo sudėtis [...].“

„Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad LVAT Nutartimi patenkino Ministerijos apeliacinį skundą: Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013-02-01 sprendimą pakeitė, o Inspekcijos skundą atmetė. Nors teismas pripažino, kad Ministerija nepagrįstai 2012-10-08 raštu Nr. (1.35.)7R-7088 persiuntė Jūsų prašymą, tačiau taip pat pažymėjo, kad byloje nagrinėjami santykiai susiklostė būtent dėl Jūsų materialinio teisinio intereso gauti priteistą neturtinės žalos atlyginimą, kuris 2012-12-14 mokėjimo pavedimu buvo pervestas, todėl Jūsų materialinis teisinis interesas buvo visiškai patenkintas. LVAT nekonstatavo Ministerijos valstybės tarnautojų, rengusių ir derinusių nurodytą raštą, kaltės, todėl jų veiksmuose nėra nustatyta tarnybinio nusižengimo sudėtis. Dėl šios priežasties nėra teisinio pagrindo pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą.“

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo sprendimo įteikimo dienos.“

6.4.2. „Papildomai atkreiptinas dėmesys į Seimo kontrolierių įstatymo 15 straipsnį, kuriame įtvirtinta, jog skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo, o skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami. Ministerija persiuntė Pareiškėjo prašymą dėl žalos atlyginimo Inspekcijai 2012-10-08 raštu Nr. (1.35.)7R-7088, todėl terminas skundams dėl šių veiksmų paduoti baigėsi 2013-10-08. Atsižvelgdami į tai bei įvertinę aukščiau paminėtą aplinkybę, jog LVAT nenustatė visų tarnybinio nusižengimo sudėties sąlygų, manome, kad Seimo kontrolierius neturėtų nagrinėti klausimo dėl to, ar Ministerija tinkamai įgyvendino VTĮ 30 straipsnio 1 dalies reikalavimus.“

6.4.3. „[...] pažymime, kad, Ministerijai nepraėjus tarnybinio nusižengimo tyrimo valstybės tarnautojo atžvilgiu, Pareiškėjas apie tai informuotas 2013-12-13 raštu Nr. (1.23.)7R-8705 [pastaba: turinys – pažymos 4.3 punkte]. Be to, Pareiškėjas buvo informuotas ir apie skunde nurodyto atvejo ir tarnybinio tyrimo nepraėjimo priežastis. Todėl manytina, kad, vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi ir laikantis šio įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintų informacijos išsamumo, tikslumo ir teisėtumo principų, Pareiškėjui buvo pateikta visa prašoma informacija.“

„[...] neatlikus tarnybinio nusižengimo tyrimo, objektyviai nebuvo Pareiškėjui teiktinų dokumentų, išskyrus informaciją, kuri ir buvo pateikta, todėl šiuo atveju negali būti taikoma Teisės gauti informaciją įstatymo 16 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata: „jeigu įstaiga atsisako pateikti informaciją, pareiškėjui išsiunčiamas apie tai pranešimas, kuriame nurodoma atsisakymo priežastis.“ Pareiškėjui nebuvo atsisakyta pateikti tarnybinio tyrimo rezultatus įforminančių dokumentų, o reikalavimas pateikti tai, kas dėl objektyvių priežasčių neegzistuoja, prieštarauja elementariems logikos dėsniams.“

6.4.4. „Kartu pažymėtina, kad teisė paduoti skundą ir teisė į skunde iškeltų reikalavimų patenkinimą – dvi skirtingos sąvokos. Pareiškėjas savo 2013-11-13 skunde, be kita ko, prašė atlikti drausminį (tarnybinį) tyrimą ir informuoti apie tarnybinio tyrimo rezultatus – sankcijas, pritaikytas valstybės tarnautojui. Tarnybinio nusižengimo objektas yra valstybės tarnybos tvarka, galimas valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas ar netinkamas atlikimas. Taigi, toks reikalavimas iš esmės yra susijęs su tarnybinės atsakomybės taikymu valstybės tarnautojams. Šiuo atveju Pareiškėjas tiesiogiai kelia reikalavimą įstaigos vadovui pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą ir priimti sprendimą, kad toks nusižengimas padarytas, nors jis nėra susijęs su įstaiga jokiais tarnybiniais santykiais. Pažymėtina, kad valstybės tarnautojo nubaudimas už padarytą ar tariamą nusižengimą negali būti laikomas kitų privačių asmenų subjektinės teisės ar įstatymų saugomo intereso pažeidimu ir šiems asmenims neatsiranda teisė reikalauti tarnautoją nubausti.

Piliečiai, nurodydami valstybės tarnautojų galimai padarytus pažeidimus, gali inicijuoti tarnybinių patikrinimų atlikimą, kaip kad šiuo atveju pasielgė Pareiškėjas, tačiau neturi teisės apskųsti vadovų, turinčių teisę skirti tarnybines nuobaudas, sprendimų. Asmenys, iniciavę tarnybinio patikrinimo atlikimą, pagal bendruosius gero administravimo principus, įgyja teisę tik būti tinkamai informuoti apie konkretaus tarnybinio patikrinimo rezultatus. Šiuo atveju tai ir buvo padaryta – Pareiškėjas buvo informuotas apie tai, kad, įvertinus jo pateiktas faktines aplinkybes, jo skundo pagrindu tarnybinio nusižengimo tyrimas nebuvo pradėtas, taip pat apie priežastis, dėl kurių tyrimas nebuvo pradėtas.“

„LVAT 2013-05-08 administracinėje byloje Nr. AS-438-379-13 yra išaiškines, jog tarnybiniu nusižengimu gali būti pažeidžiamos tik tos institucijos teisės ir teisėti interesai, kurioje tokie pažeidimai daromi, taigi šiuo atveju – Ministerijos. Teismas taip pat pažymėjo, jog pati institucija sprendžia dėl savo teisių ar teisėtų interesų galimo pažeidimo ir turi pareigą tik pranešti pranešimą apie nusižengimus pateikusiems asmenims, kaip reaguota į jų pranešimą. Šiuo atveju Ministerija sprendė dėl savo teisių ar teisėtų interesų galimo pažeidimo, pranešė apie sprendimą Pareiškėjui, Pareiškėjas atsakymo Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus

apygardos administraciniam teismui ABTĮ nustatyta tvarka nėra apskundęs, taip pat nėra pateikęs skundo, kad toks informacinio pobūdžio atsakymas jam nebuvo pateiktas.“

„LVAT administracinėje byloje Nr. A14-1500/2005 yra išaiškines, jog „tarnybinio / drausminio pažeidimo objektas yra tarnybos tvarka ir tarnybinės pareigos [...] šiais teisės pažeidimais nėra pažeidžiami privataus asmens interesai. Tai reiškia, kad pareigūno nenubaudimas už padarytą ar tariamą tarnybinį nusižengimą ar pareigūno vardo pažeminimą negali būti laikomas kito privataus asmens įstatymo garantuotos subjektinės teisės ar įstatymų saugomo intereso pažeidimu ir šiam asmeniui neatsiranda teisė kreiptis į teismą reikalaujant tokį pareigūną nubausti.“

„Akcentuotina, jog, vadovaujantis šia LVAT suformuota praktika, darytina išvada, kad Pareiškėjas neturi teisinio subjektiškumo ginčyti Ministerijos veiksmų (neveikimo) skundžiamo valstybės tarnautojo atžvilgiu. Todėl apibendrinant išdėstytas galiojančių teisės aktų nuostatas ir suformuotą LVAT praktiką, manytina, kad Ministerija tinkamai informavo Pareiškėją apie tarnybinio patikrinimo rezultatus ir nepažeidė teisės aktų nuostatų nepradėjusi valstybės tarnautojo atžvilgiu tarnybinio patikrinimo.“

6.4.5. „[...] pažymime, kad Ministerija neturi informacijos apie tai, jog 2013-12-13 raštas Nr. (1.23.)7R-8705 būtų apskūstas Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui.“

7. Iš VRM Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos bei paaiškinimų nustatyta:

7.1. „Reikalavimų aprašo 17 p. norma įpareigoja skelbti įstaigos interneto svetainėje įsiteisėjusius teismų sprendimus, kuriuose konstatuojami teisės pažeidimai įstaigoje. VRM nuomone, ši norma jokių išimčių, leidžiančių neskelbti teismo sprendimo, nenumato, todėl aplinkybė, ar priimtas teismo sprendimas yra palankus ar nepalankus institucijai, nėra teisiškai reikšminga ir nesudaro pagrindo neskelbti teismo sprendimo, kuriame konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje.“

7.2. „VRM nuomone, asmens inicijuotų įstaigoje atliktų drausminių (tarnybinių) nusižengimų tyrimų dokumentų (išvadų, sprendimų ir kt.) kopijos jam neprivalo ir neturi būti teikiamos.

Kai asmuo inicijuoja drausminių (tarnybinių) nusižengimų tyrimą, t. y. kreipiasi į įstaigą raštu, žodžiu ar kita teisės aktų leistina nustatyta forma ir nurodo įstaigos darbuotojų galimai padarytus neteisėtus veiksmus, sudarančius pagrindą atlikti tokius patikrinimus, toks asmens kreipimasis vertintinas kaip prašymas pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 str. 14 d. bei kaip kreipimasis pagal Taisyklių 2 p., kuris nėra susijęs su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu ir į kurį turi būti atsakoma laisvos formos raštu (Taisyklių 41.4 p.). Taigi, asmuo turi teisę tik inicijuoti patikrinimą bei būti informuotas apie patikrinimo rezultatus, nes faktas, ar darbuotojui bus paskirta nuobauda, jo teisių ir pareigų turinio nekeičia. Pažymėtina, kai asmuo praneša apie galimus netinkamus įstaigos darbuotojų veiksmus, patikrinimo objektas yra tarnybos (darbo) atlikimo tvarka, o ne privataus asmens įstatymo garantuotos subjektinės teisės ar įstatymo saugomi interesai. Po tokio asmens kreipimosi surašyta išvada yra vidaus administravimo dokumentas, kurio pagrindu gali būti priimamas sprendimas tik dėl tikrinamo darbuotojo, todėl jis gali sukelti tiesiogines pasekmes tik tikrinamam darbuotojui. Dėl šių motyvų su asmens inicijuoto tarnybinio (drausminio) nusižengimo nagrinėjimo medžiaga turi teisę susipažinti tik tikrinami darbuotojai. Pažymėtina, kad ir teisės aktai, reglamentuojantys tarnybinių nusižengimų tyrimą, numato, kad susipažinti su patikrinimo medžiaga turi teisę tik tikrinami darbuotojai, o asmenims, inicijuojantiems tokius tikrinimus, tokia teisė nenumatyta (žr. Taisyklių-2 9 p.; Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013-08-23 įsakymu Nr. 1V-720, 19.2 p.). Atsižvelgiant į tai, kad susipažinimą su tarnybinio patikrinimo medžiaga reglamentuoja minėti teisės aktai, Teisės gauti informaciją įstatymas tokiai informacijai netaikomas (1 str. 3 d. 7 p., 15 str. 1 d.).“

8. Pareiškėjas, susipažinęs su Ministerijos ir VRM pateiktais paaiškinimais (pažymos 6 ir 7 paragrafai), Seimo kontrolieriui papildomai nurodė:

8.1. *Dėl Ministerijos paaiškinimų Seimo kontrolieriui*

8.1.1. *Dėl Nutarties nepaskelbimo Ministerijos interneto svetainėje:*

1) „Pasak Ministerijos, yra svarstyti, ar Nutartis turėtų būti skelbiama Ministerijos internete svetainės srityje „Teisės aktų pažeidimai“. Ministerija akcentuoja, kad Nutartis yra palanki Ministerijai, nes jos apeliacinis skundas buvo patenkintas. Šiame kontekste pažymėtina, kad, pagal Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 3 punktą, įstaigos interneto svetainėje turi būti skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje. Tokie pažeidimai šiuo atveju buvo oficialiai konstatuoti, o jokių papildomų sąlygų Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 3 punktas nenumato. VRM, kurios kompetencijos sričiai priklauso informacijos skelbimas įstaigos internete svetainėje, Seimo kontrolieriui pateiktame 2014-03-31 rašte Nr. 1D-2558 (3) pagrįstai pažymėjo, kad tai, ar teismo sprendimas yra palankus ar nepalankus įstaigai, yra nereikšminga – jei teismas konstatavo įstaigoje teisės aktų pažeidimus, toks teismo sprendimas turi būti paskelbtas įstaigos internete svetainėje“;

2) „Ministerija taip pat teigia, kad teisės aktuose nėra pateiktas sąvokos „teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje“, išaiškinimas. Tačiau juk sąvoka „teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje“, yra visiškai aiški, ji yra lengvai suprantama kiekvienam protingam asmeniui. Tuo labiau ta sąvoka puikiai suprantama Ministerijai, kuri yra ne tik viena iš aukščiausių valstybės valdymo institucijų (ministerija), bet dar ir kompetentinga specialioje – teisės – srityje. Pati Ministerija 2014-04-14 rašte Nr. (2.41.)7R-2620 [...] nurodo: „[...] siekiant, kad ateityje tokių pažeidimų būtų išvengta, buvo atkreiptas [...] dėmesys į teismo pateiktą teisės aktų vertinimą [...]. Taigi pati Ministerija pripažįsta suvokusi tai, kas pažodžiui atitinka Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytą informacijos skelbimo internete svetainėje prielaidą – kad yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, kuriame konstatuoti teisės aktų pažeidimai įstaigoje. Minėti Ministerijos argumentai laikytini paprasčiausiai nesąžiningais“;

3) „Pasak Ministerijos, jai kilo abejonė dėl to, ar reikia skelbti Nutartį, todėl Nutartis nebuvo paskelbta. Tačiau Ministerija nepateikia jokių motyvų, kodėl ji, neva turėdama abejonų dėl Nutarties paskelbimo, nenusprendė bent jau dėl visa ko ją paskelbti. Be to, bet kuris protingas, apdairus ir rūpestingas asmuo (juolab – valstybės institucija), turėdamas kokių nors abejonų, turėtų tokias abejones išsklaidyti. Taigi ir Ministerija, prieš priimdama sprendimą dėl Nutarties neskelbimo, turėjo išsklaidyti jai neva kilusias abejones – turėjo kreiptis dėl išaiškinimo į VRM. Juk būtent vidaus reikalų ministras pagal kompetenciją pasirašė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-04-18 nutarimą Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“, kuris reglamentuoja informacijos skelbimą įstaigos interneto svetainėje. Tačiau Ministerija nesikreipė į VRM, kuri, kaip jau minėta, Seimo kontrolieriui pateiktame 2014-03-31 rašte Nr. 1D-2558 (3) išaiškino, kad teisės aktai jokių išimčių, leidžiančių neskelbti atitinkamo teismo sprendimo, nenumato“;

4) „Pasak Ministerijos, pagal Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 1 dalį, pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės. Ministerija teigia, kad aš nenurodžiau, kokios mano teisės ir laisvės buvo pažeistos nepaskelbus Nutarties, todėl skundo tyrimas neva turi būti nutrauktas. Visų pirma tenka apgailėstauti, kad Ministerija, neturėdama svarių argumentų, bando ieškoti kažkokių formalių „kabliukų“. Juk nepaskelbus Nutarties Ministerijos interneto svetainėje, buvo pažeista vien jau mano teisė gauti Ministerijos interneto svetainėje aktualią ir teisingą informaciją bei tokią informaciją toliau panaudoti (duodant į tokią informaciją nuorodas ir pan.). Be to, kiekvienas besilaikantis įstatymų asmuo turi teisę reikalauti, kad įstatymams paklustų ir valstybės institucijos (šiuo atveju – Ministerija). Bet kuriuo atveju, Seimo kontrolierius turi Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje numatytą, tačiau Ministerijos nutylimą, teisę – pradėti tyrimą savo iniciatyva (šia teise, esant reikalui, šiuo ir kitais atvejais prašau pasinaudoti)“

(„Pažymėtina, kad Seimo kontrolierius jau yra savo iniciatyva vykdęs tyrimus dėl informacijos skelbimo įstaigų interneto svetainėse atitikties teisės aktų reikalavimams (pvz., 2011-10-11 pažyma Nr. 4D-2011/1-559)“).

8.1.2. *Dėl priemonių, kad ateityje Ministerija išvengtų Nutartyje konstatuotų teisės aktų pažeidimų:*

1) „Ministerija tenurodė, kad buvo atkreiptas jos atitinkamų valstybės tarnautojų dėmesys į teismo pateiktą teisės aktų vertinimą, kad jie buvo žodžiu įpareigoti maksimaliai atidžiai nagrinėti prašymus ir pan.“ („Pažymėtina, kad Ministerija turėjo ne žodžiu atkreipti dėmesį (nėra įrodymų, kad atlikto bent jau tai) ar pan., o pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą, kaip tai numato VTĮ 30 straipsnio 1 dalis“).

„Visų pirma pažymėtina, kad tokie Ministerijos paaiškinimai nėra pagrįsti atitinkamais dokumentais, kuriuos pateikti prašė Seimo kontrolierius. Taigi nėra jokių įrodymų, kad Ministerija iš tiesų ėmėsi bent jos nurodomų veiksmų (manyta, kad tokie paaiškinimai tėra Ministerijos pasirinkta gynybinė taktika)“ („Kadangi Ministerija yra suinteresuotas tyrimo baigtimi asmuo, jos paaiškinimai, nepagrįsti jokiais įrodymais, vertintini itin kritiškai“);

2) „Kita vertus, Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 3 punktas reikalauja ne tik skelbti atitinkamus teismų sprendimus, bet numato ir kitą savarankišką pareigą – skelbti informaciją apie priemones, kurių buvo imtasi dėl teismo konstatuotų teisės pažeidimų. Nepaskelbdama interneto svetainės srityje „Teisės aktų pažeidimai“ net ir minėtos informacijos (kad žodžiu įpareigojo maksimaliai atidžiai nagrinėti prašymus ir pan.), Ministerija padarė dar vieną pažeidimą“;

3) „Ministerija teigia, esą susipažinusi su Nutartimi ji įvertino tai, jog klaida dėl mano prašymo įvykdyti teismo sprendimą persiuntimo Inspekcijai įvyko todėl, kad faktinė situacija buvo nepakankamai aiški. Šiame kontekste pažymėtina, kad tuomet susiklosčiusi faktinė situacija buvo visiškai aiški man, besikreipusiam dėl teismo sprendimo įvykdymo būtent į Ministeriją. Be to, minėta faktinė situacija buvo visiškai aiški ir Inspekcijai, kuri užginčijo teisme nepagrįstą mano prašymo persiuntimą jai. Dar daugiau, minėta faktinė situacija buvo visiškai aiški Vilniaus apygardos administraciniam teismui, kuris konstatavo, kad Ministerija mano prašymą persiuntė be jokio pagrindo. Galiausiai, minėta faktinė situacija buvo visiškai aiški LVAT, kuris minėtoje nutartyje pritarė Vilniaus apygardos administracinio teismo išvadai apie tai, kad Ministerija mano prašymą persiuntė be jokio pagrindo. Todėl minėti Ministerijos teiginiai – „kad faktinė situacija buvo nepakankamai aiški“ – yra arba nesąžiningi, arba liudijantys apie atitinkamų Ministerijos darbuotojų nekompetenciją (bet kuriuo atveju, tokie asmenys neturėtų toliau eiti savo pareigų).“

8.1.3. *Dėl VTĮ 30 straipsnio 1 dalies įgyvendinimo:*

1) „[...] Ministerija nurodė, kad jokie tarnybinio nusižengimo tyrimai nebuvo pradėti. Pasak Ministerijos, kad patraukti valstybės tarnautoją tarnybinėn atsakomybėn būtina nustatyti visus tarnybinio nusižengimo sudėties elementus, tarp jų – ir kaltę. Ministerija nurodo, kad LVAT Nutartyje nekonstatavo Ministerijos valstybės tarnautojų kaltės, todėl jų veiksmuose nebuvo nustatyta tarnybinio nusižengimo sudėtis. Dėl šios priežasties neva nebuvo teisinio pagrindo pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą. Tokie Ministerijos argumentai yra visiškai nepagrįsti (žr. žemiau).

VTĮ 30 straipsnio 1 dalis numato, kad jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, jog valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas. Šiuo atveju yra visos VTĮ 30 straipsnio 1 dalyje minimos prielaidos tarnybinio nusižengimo tyrimui pradėti: (1) įsiteisėjusi Nutartis, kurioje (2) konstatuojami teisės aktų (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir Įstatymo) pažeidimai Ministerijoje. Jokių papildomų sąlygų tarnybinio nusižengimo tyrimui pradėti (pvz., valstybės tarnautojų kaltės konstatavimo teismo sprendime ar pan.) VTĮ 30 straipsnio 1 dalis nenumato.

Taigi, pagal VTĮ 30 straipsnio 1 dalį, pagrindas pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą – tai, kad įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, jog valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus. Tuo tarpu to, kad įsiteisėjusiame teismo sprendime turi būti konstatuota dar ir konkretaus valstybės tarnautojo kaltė, VTĮ 30 straipsnio 1 dalis nenumato („Pažymėtina, kad VTĮ 30 straipsnio 1 dalyje kalbama apie valstybės tarnautojus, dėl kurių *galimos kaltės* buvo padaryti atitinkami pažeidimai. Taigi pati minėta nuostata („galimos kaltės“) implikuoja tai, jog kaltės buvimas ar nebuvimas kaip tik ir turi būti ištirtas tarnybinio nusižengimo tyrimo metu“).

„Juk konkrečios teisminės bylos atveju yra sprendžiama dėl pačios valstybės institucijos veiksmų teisėtumo, o ne dėl tam tikro valstybės tarnautojo kaltės. Pvz., minėtoje LVAT byloje Nr. ... priimtoje 2013-11-07 nutartyje [...] aiškiai nurodoma, kad byloje ginčas kilo dėl to, ar Ministerija pagrįstai persiuntė kitai institucijai mano prašymą įvykdyti teismo nutartį. Savo ruožtu Nutartyje nepasakyta, kad nėra atitinkamų Ministerijos valstybės tarnautojų kaltės – to, ar yra jų kaltė, teismas apskritai nesprenė, nes tai nebuvo bylos nagrinėjimo dalykas. Tai, ar yra atitinkamų valstybės tarnautojų kaltė, kaip tik ir turėjo būti nustatyta tarnybinio nusižengimo tyrimo metu. Tokią išvadą patvirtina ir atitinkama teismų praktika (žr. žemiau).

Pvz., 2004-07-30 sprendime [...] administracinėje byloje A⁴-678/2004 LVAT pažymėjo, kad tarnybinio nusižengimo tyrimas yra plati įstaigos vadovo įpareigoto pareigūno ar komisijos veikla, susijusi su išsamiu visų tariamo tarnybinio nusižengimo padarymo aplinkybių ir priežasčių išaiškinimu – tyrimą atliekantis pareigūnas (komisija) turi surinkti visus įrodymus, patvirtinančius ar paneigiančius, be kita ko, tarnautojo kaltę. Minėtame 2004-07-30 sprendime LVAT taip pat pažymėjo, kad teismas, nagrinėdamas bylą, privalo patikrinti, ar darbdavys aiškinosi kaltės klausimą ir ar ją (kaltę) nustatė teisingai. Taigi tai, ar yra konkretaus valstybės tarnautojo kaltė, turi nustatyti darbdavys jo atliekamo tarnybinio nusižengimo tyrimo metu. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė taip pat ne kartą pažymėjusi (visai nesiedama to su kaltės konstatavimu teismine tvarka), kad tuo atveju, kai įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuojama, jog valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, įstaigoje turi būti pradėtas atitinkamų valstybės tarnautojų tarnybinio nusižengimo tyrimas (pvz., 2012-07-13 ataskaita Nr. FA-P-10-4-37“);

2) „Ministerija taip pat nurodo, kad pagal Seimo kontrolierių įstatymo 15 straipsnį skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo, o skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami. Pasak Ministerijos, ji persiuntė kitai institucijai mano prašymą dėl žalos atlyginimo 2012-10-08, esą terminas skundai dėl šių veiksmų paduoti baigėsi 2013-10-08, todėl Seimo kontrolierius neva neturėtų nagrinėti klausimo dėl to, ar Ministerija tinkamai įgyvendino VTĮ 30 straipsnio 1 dalies reikalavimus.“

„Visų pirma tenka apgailestauti, kad Ministerija, neturėdama svarių argumentų, bando ieškoti kažkokių formalių „kabiliukų“. Dar daugiau, Ministerija netgi bando klaidinti, pacituodama tik dalį Seimo kontrolierių įstatymo 15 straipsnio, bet nutylėdama kitą dalį apie tai, kad skundai, paduoti praėjus atitinkamam terminui, netiriami, *jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip*“;

3) „Trečia, VTĮ 30 straipsnio 1 dalyje numatytas tyrimas turėjo būti (bet nebuvo) pradėtas daugmaž prieš 6 mėnesius – po Nutarties gavimo, todėl minėtas 1 metų terminas toli gražu dar nėra pasibaigęs“ („Ministerija painioja kelis savarankiškus pažeidimus – 1) nepagrįstas mano prašymo įvykdyti teismo sprendimą persiuntimas 2012-10-08 raštu, kurį mini Ministerija, teigdama, kad terminas skundai paduoti yra pasibaigęs. Tačiau dėl šio pažeidimo jau yra pasisakęs LVAT Nutartyje, todėl Seimo kontrolieriui tirti tą epizodą nėra pagrindo; 2) kitas pažeidimas, dėl kurio prašau Seimo kontrolieriaus pasisakyti, yra minėtas VTĮ 30 straipsnio 1 dalies pažeidimas, kurio teismai dar netyrė, kuris padarytas vos prieš kelis mėnesius, ir kuriam tirti jokie terminai dar nėra pasibaigę.“).

8.1.4. *Dėl tarnybinio tyrimo pagal Pareiškėjo 2013-11-13 pranešimą apie galimą tarnybinį nusižengimą:*

1) „[...] Ministerija nurodė, kad tarnybinio nusižengimo tyrimo neatliko. Pasak Ministerijos, ji nenustatė, kad skundžiamas valstybės tarnautojas būtų pažeidęs Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas. Tokią išvadą Ministerija padarė neva įvertinusi skundžiamo valstybės tarnautojo rašytiniame paaiškinime nurodytas priežastis (esą darbo vieta palikta keliomis minutėmis anksčiau dėl sveikatos problemų), faktą, kad valstybės tarnautojas pripažįsta savo poelgį ir dėl jo gailisi, kad prieš 18 valandą atitinkamame padalinyje daugiau nebuvo asmenis aptarnauti galinčių asmenų, kad poelgis buvo netyčinis, o nulemtas *force majeure* aplinkybių ir pan. Manytina, kad Ministerija nesilaiko VTĮ 28 straipsnyje nustatytos prievolės valstybės tarnautojus už tarnybinius nusižengimus traukti tarnybinėn atsakomybėn.

Visų pirma pažymėtina, kad minėti Ministerijos paaiškinimai yra nenuoseklūs. Juk man adresuotame Ministerijos 2013-12-13 rašte Nr. (1.23.)7R-8705 [...] tėra nurodyta vos keletas aplinkybių – kad dokumentus priimantis asmuo savo paaiškinime nurodė, jog apie 17 val. 52 min. dėl sveikatos problemų paliko darbo vietą, kad gailisi dėl šio įvykio ir kad atitinkamą sprendimą Ministerija priėmė įvertinusi tame paaiškinime nurodytas aplinkybes. Apie jokiais kitas aplinkybes (kad nebuvo daugiau asmenis aptarnauti galinčių asmenų, kad poelgis buvo netyčinis, o nulemtas *force majeure* aplinkybių ir pan.), kurios minimos Ministerijos rašte Seimo kontrolieriui, minėtame man adresuotame rašte nė neužsiminta. LVAT yra ne kartą pažymėjęs (pvz., 2007-11-05 sprendimas administracinėje byloje Nr. A-502-990/2007), kad administracinio sprendimo motyvų nurodymas tik teismo proceso metu neturi būti vertinamas. Atsižvelgiant į tai, prašau apskritai nevertinti tų Ministerijos išsakytų motyvų, kurie nėra nurodyti minėtame jos 2013-12-13 rašte Nr. (1.23.)7R-8705 (*quod non est in actis non est in mundo*)“;

2) Antra, dokumentus priimantis Ministerijos darbuotojas savo paaiškinime pripažino, jog apie 17 val. 52 min. dėl sveikatos problemų paliko darbo vietą. Tokiu būdu dokumentus priimantis Ministerijos darbuotojas neneigė, kad jis pasišalino iš darbo vietos nesibaigus darbo laikui. Taigi akivaizdu, kad šiuo atveju buvo tarnybinio nusižengimo požymių ir tereikėjo nuspręsti, ar yra visi tarnybinio nusižengimo sudėties elementai. Todėl Ministerija aiškiai nepagrįstai nurodo, kad nebuvo tarnybinio nusižengimo požymių. Be to, minėtą išvadą – kad nėra tarnybinio nusižengimo požymių – Ministerija padarė remdamasi iš esmės tik minėtu savo darbuotojo paaiškinimu. Tačiau teismų praktikoje pažymima (pvz., minėtas LVAT 2004-07-30 sprendimas), kad paaiškinime nurodytas nusižengimo padarymo priežastis nusižengimą tiriantis pareigūnas privalo patikrinti ir įvertinti. Tam ir skirtas tarnybinio nusižengimo tyrimas, kurį atlikti gavus oficialią informaciją apie tarnybinį nusižengimą vienareikšmiai įpareigoja pačios Ministerijos cituojamas Taisyklių-2 3 punktas“;

3) „Taigi nusižengimo nebuvimas turi būti pagrįstas atitinkamais tarnybinio nusižengimo tyrimo metu surinktais įrodymais, nepakanka vien formaliai pakartoti valstybės tarnautojo paaiškinime nurodytas aplinkybes ir konstatuoti, kad tarnybinio nusižengimo požymių nėra. Atsižvelgiant į tai, Ministerija turėjo įvertinti, ar yra kokių nors įrodymų, kurie patvirtintų jos darbuotojo paaiškinime nurodomas aplinkybes – kad jis paliko darbo vietą dėl sveikatos problemų. Pvz., ar yra įrodymų, kad jis kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigą, ar yra įrodymų, kad jis pranešė savo tiesioginiam vadovui apie tai, kad palieka darbo vietą dėl sveikatos problemų ir pan. Kitaip tariant, Ministerija turėjo patikrinti, ar jos darbuotojo paaiškinime nurodomos aplinkybės nėra tik gynybinė taktika, pasirinkta siekiant išvengti atsakomybės. O šiuo atveju Ministerija jokių jos darbuotojo paaiškinime nurodomas aplinkybes patvirtinančių įrodymų net nerinko. Tai, ar šiuo atveju buvo padarytas tarnybinis nusižengimas, buvo galima nustatyti tik atlikus objektyvų ir visapusišką tyrimą. Gi Ministerija tokio tyrimo nepagrįstai net nepradėjo.“

8.1.5. Dėl dokumentų Pareiškėjui nepateikimo:

1) „Ministerija nurodė, kad, neatlikus tarnybinio nusižengimo tyrimo, objektyviai nebuvo man pateiktinų dokumentų. Tačiau minėtame 2013-12-13 rašte Nr. (1.23.)7R-8705 Ministerija neteigė, kad mano prašyti dokumentai nepateikiami todėl, kad tarnybinio nusižengimo tyrimas neatliktas ir kad dėl to objektyviai nėra man pateiktinų dokumentų. Taigi tokie tik dabar išsakyti Ministerijos argumentai apskritai nevertintini“ („LVAT yra ne kartą pažymėjęs (pvz., 2007-11-05

sprendimas administracinėje byloje Nr. A-502-990/2007), kad administracinio sprendimo motyvų nurodymas tik teismo proceso metu neturi būti vertinamas. Atsižvelgiant į tai, prašau apskritai nevertinti tų Ministerijos išsakytų motyvų, kurie nėra nurodyti minėtame jos 2013-12-13 rašte Nr. (1.23.)7R-8705 (*quod non est in actis non est in mundo*)“);

2) „Antra, Ministerija savo paaiškinimuose nurodė, kad reikalavimas pateikti tai, kas dėl objektyvių priežasčių neegzistuoja, prieštarauja elementariems logikos dėsniams. Tokiomis aplinkybėmis būtų logiška, jei Ministerija būtų tiesiog atsisakiusi pateikti mano prašytus dokumentus. Tačiau Ministerija paaiškinimuose taip pat pripažįsta, kad ji ir neatsisakė pateikti mano prašytų dokumentų. Taigi Ministerija faktiškai pripažįsta mano skunde Seimo kontrolieriui nurodytas aplinkybes – kad Ministerija nei pateikė man prašytus dokumentus, nei nurodė atsisakymo juos pateikti priežastis“;

3) „Ministerija pažymi, kad ji neatsisakė man pateikti atitinkamus dokumentus, todėl esą netaikytina Teisės gauti informaciją įstatymo 16 straipsnio 3 dalies nuostata, numatanti, kad jei įstaiga atsisako pateikti informaciją, pareiškėjui išsiunčiamas apie tai pranešimas, kuriame nurodoma atsisakymo priežastis. Tačiau Ministerija visiškai nieko nepasisako dėl Taisyklių 41.2 papunkčio nuostatų. Pastaroji teisės norma kaip tik ir numato, kad į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. Šiuo atveju pati Ministerija neneigia, kad ji nei pateikė man prašytus dokumentus, nei nurodė atsisakymo juos pateikti priežastis“ („Be to, Ministerija klaidina teigdama, kad 2013-12-13 rašte Nr. (1.23.)7R-8705 ji mane informavo apie tarnybinio nusižengimo tyrimo nepradėjimo priežastis. Pažymėtina, kad minėtame jos rašte nėra nė žodžio apie tai, kad tarnybinio nusižengimo tyrimas nebuvo pradėtas. Priešingai, minėtame rašte nurodytos aplinkybės (kad buvo gautas valstybės tarnautojo paaiškinimas ir pan.) sudarė įspūdį, kad tarnybinio nusižengimo tyrimas buvo atliekamas“).

8.2. *Dėl VRM paaiškinimų Seimo kontrolieriui – dėl nuomonės, ar asmens prašymu jam privalo būti pateiktos jo inicijuotų ir įstaigos atliktų drausminių (tarnybinių) nusižengimų tyrimų dokumentų (išvadų, sprendimų ir kt.) kopijos*

8.2.1. „Visų pirma pastebėtina, kad šiuo atveju Ministerija nei pateikė man prašytus dokumentus, nei nurodė atsisakymo juos pateikti priežastis. Seimo kontrolieriaus atliekamas tyrimas nėra proceso valstybės įstaigoje tęsinys, o šiuo atveju valstybės įstaiga (Ministerija) nėra dėl mano prašymo pateikti atitinkamus dokumentus esmės priėmusi jokie sprendimo. Taigi klausimas dėl to, ar atitinkami dokumentai man pateiktini, netaikytinas šio tyrimo dalyku (visų pirma Ministerija turėtų priimti dėl mano prašymo pateikti dokumentus vieną iš šių sprendimų – arba pateikti man prašytus dokumentus, arba nurodyti atsisakymo juos pateikti priežastis).“

8.2.2. „Bet kuriuo atveju, nesutiktina su VRM nuomone, kad su asmens inicijuoto drausminio (tarnybinio) nusižengimo tyrimo medžiaga turi teisę susipažinti tik tikrinami darbuotojai. Pažymėtina, kad Teisės gauti informaciją įstatymas, kuris reglamentuoja šiuo atveju aktualius klausimus, nenustato VRM minimų ribojimų.“

8.2.3. „Nepagrįstai VRM teigia, kad Teisės gauti informaciją įstatymas netaikytinas dėl to, jog susipažinimą su tarnybinio patikrinimo medžiaga reglamentuoja kiti teisės aktai. Visų pirma pažymėtina, kad VRM minimas Teisės gauti informaciją įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 7 punktas (atitinkama apimtimi – ir 15 straipsnio 1 dalis) kalba apie šio įstatymo netaikymą informacijai, kurios teikimą reglamentuoja kiti įstatymai. Tuo tarpu VRM nurodomi teisės aktai (Vyriausybės patvirtintos Taisyklės-2 ir atitinkamas vidaus reikalų ministro įsakymas) yra ne įstatymai, o poįstatyminiai teisės aktai. Savaiame suprantama, kad minėti poįstatyminiai teisės aktai, būdami žemesnės teisinės galios aktais, negali uždrausti to, ką leidžia aukštesnės teisinės galios aktas – Teisės gauti informaciją įstatymas.“

8.2.4. „[...] VRM apskritai be pagrindo teigia, kad pagal jos nurodytus teisės aktus teisę susipažinti su patikrinimo medžiaga turi tik tikrinami darbuotojai. Pvz., VRM minimame Vyriausybės patvirtintų Taisyklių-2 9 punkte tėra pasakyta, kad valstybės tarnautojas, įtariamasis padarius tarnybinių nusižengimą, be visų kitų teisių, turi ir teisę susipažinti su tarnybinio

nusižengimo tyrimo medžiaga. Pastaroji norma nenumato, kad su tarnybinio nusižengimo tyrimo medžiaga turi teisę susipažinti tik (kaip teigia VRM) tikrinamas valstybės tarnautojas. Kitaip tariant, Taisyklių-2 9 punkte nėra nustatyta, jog visi kiti asmenys neturi teisės susipažinti su tarnybinio nusižengimo tyrimo medžiaga – tokio klausimo minėta teisės norma apskritai nereglamentuoja. O ši klausimą reglamentuojantis Teisės gauti informaciją įstatymas jokio ribojimo nenumato.“

8.3. Pasak Pareiškėjo:

8.3.1. „Įvertinus Ministerijos pateiktus paaiškinimus, yra pagrindo manyti, kad tokie paaiškinimai ne paneigia, o tik patvirtina buvus atitinkamiems pažeidimams. Dar daugiau, vertinant Ministerijos elgesį kaip visumą, susidaro įspūdis, kad Ministerijoje egzistuoja rimtų, sisteminio pobūdžio, trūkumų, galimai savavaliaujama (Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnio 4 dalis). Kaip žinoma, iš pradžių Ministerija akivaizdžiai be pagrindo (tai jau konstatuota įsiteisėjusiu teismo sprendiniu) persiuntė mano prašymą įvykdyti teismo sprendimą kitai institucijai (ko pasekoje teismo sprendimo įvykdymas buvo užvilktas). Vėliau Ministerija nepaskelbė Nutarties savo internete svetainėje. Dar vėliau Ministerija nei pateikė man prašytus dokumentus, nei nurodė atsisakymo juos pateikti priežastis.“

8.3.2. „Galiausiai, yra pagrindo manyti, kad Ministerija savavališkai nepaiso VTĮ 28 straipsnyje nustatytos prievolės valstybės tarnautojus už tarnybinius nusižengimus traukti tarnybinę atsakomybę, į jų daromus pažeidimus žiūri „pro pirštus“, neužtikrina skaidrumo, nekuria teisingumo, skatina nebaudžiamumą. Kaip jau minėta, Ministerija net nepradėjo asmenų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti minėti teismo konstatuoti pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimo (tuo galimai pažeisdama VTĮ 30 straipsnio 1 dalį). Šio tyrimo nepradėjimo motyvai yra tokio paties lygio, kaip ir teismų neteisėtu jau pripažinto sprendimo persiųsti mano prašymą įvykdyti teismo sprendimą kitai institucijai motyvai. Dar daugiau, Ministerija net nepradėjo jos darbuotojo, anksčiau laiko palikusio darbo vietą, tarnybinio nusižengimo tyrimo, neištyrė, ar to darbuotojo paaiškinyje nurodomos aplinkybės nėra tik gynybinė taktika, pasirinkta siekiant išvengti atsakomybės, ir t. t.“

8.3.3. „Iš gero administravimo (atsakingo valdymo) principo išplaukia ir tai, kad priimdamos sprendimus valstybės institucijos privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs (pvz., 2004-12-13 nutarimas), jog visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi veikti remdamiesi teise ir paklusdami teisei. Gi šiuo atveju Ministerija minėtų teisės aktų reikalavimų galimai nesilaiko. Turint omenyje minėtus rimtus, sisteminio pobūdžio, trūkumus Ministerijoje, manytina, kad šiuo atveju turėtų būti imtasi adekvačių susiklosčiusiai situacijai priemonių.“

8.3.4. „Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 4 dalimis, 19 straipsnio 1 dalies 13, 14, 15 ir 19 punktais, 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu prašau: 1) pripažinti šį skundą pagrįstu; 2) kreiptis į teismą dėl kaltų piktnaudžiavimu ir biurokratizmu pareigūnų atleidimo iš pareigų (nesant tam pagrindo – siūlyti skirti nusižengusiems pareigūnams tarnybines (drausmines) nuobaudas); 3) siūlyti Ministerijai priimti sprendimus, kurie nepriimti dėl piktnaudžiavimo ar biurokratizmo; 4) pranešti Seimui, Respublikos Prezidentui ir Ministrui Pirmininkui apie Ministerijos padarytus pažeidimus.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

9. Lietuvos Respublikos įstatymai:

9.1. *Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* (Teisės gauti informaciją įstatymas) nustatyta:

9.1.1. *1 straipsnis* – „1. Šis įstatymas užtikrina asmenims teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nustato šios teisės įgyvendinimo tvarką ir reguliuoja valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų veiksmus teikiant informaciją asmenims. 2. Šis įstatymas sudaro palankias sąlygas asmenims gauti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų

disponuojamą informaciją ir panaudoti ją komerciniams ar nekomerciniams tikslams. 3. Šis įstatymas, išskyrus jo 7 straipsnyje nustatytą privačios informacijos teikimą ir viešojo administravimo funkcijų vykdymą, netaikomas: 1) informacijai, kurios tvarkymas yra veikla, nesusijusi su valstybės ir savivaldybių institucijoms ar įstaigoms teisės aktais pavestų funkcijų vykdymu, išskyrus informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojų darbo užmokestį; [...]; 7) informacijai, kurios teikimą reglamentuoja kiti įstatymai; [...].“

9.1.2. *3 straipsnio 1 dalis* – „Įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją. Atsisakyti suteikti informaciją galima šio įstatymo nustatyta tvarka.“

9.1.3. *4 straipsnis* – „Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi šiais principais: 1) informacijos išsamumo, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; 2) tikslumo, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; 3) teisėtumo, reiškiančio, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais; [...].“

9.1.4. *6 straipsnis* – „1. Įstaiga privalo turėti Vyriausybės patvirtintus reikalavimus atitinkančią interneto svetainę, kurioje teiktą informaciją apie savo funkcijas, struktūrą, informacijos teikimui skirtos informacijos rodyklę, kitą teisės aktais nustatytą informaciją. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje Vyriausybės nustatyta tvarka ir laikantis asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, taip pat kitų įstatymuose nustatytų reikalavimų turi būti skelbiami: [...]; 3) įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų; [...]. 3. Visa informacija apie įstaigos veiklą vykdant teisės aktais pavestas funkcijas turi būti viešai paskelbta, visiems prieinama [...].“

9.1.5. *16 straipsnis* – „[...] 2. Įstaiga gali atsisakyti teikti informaciją, jeigu: 1) pagal pareiškėjo prašymą reikėtų sukurti dokumentus ar informacijos rinkmenas ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis; 2) prašymo turinys yra nekonkretus; 3) tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tos pačios informacijos; 4) prašoma informacija jau buvo viešai paskelbta; tokiu atveju įstaiga per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo įstaigoje dienos nurodo pareiškėjui jos paskelbimo šaltinį; 5) įstaiga tam tikros informacijos rinkimą ir tvarkymą nutraukia pasikeitus įstaigos funkcijoms. 3. Jeigu įstaiga atsisako pateikti informaciją, pareiškėjui išsiunčiamas apie tai pranešimas, kuriame nurodoma atsisakymo priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarka. [...].“

9.2. *Viešojo administravimo 3 straipsnyje* nustatyta: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) *tarnybinės pagalbos*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektai, rengdami administracinius sprendimus, *prireikus teikia vienas kitam reikalingą informacinę ir kitokią pagalbą*; [...].“

9.3. *Valstybės tarnybos įstatyme (VTĮ)* nustatyta:

9.3.1. *2 straipsnio 12 dalis* – „Tarnybinis nusižengimas – valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės.“

9.3.2. *28 straipsnis* – „Valstybės tarnautojai už tarnybinius nusižengimus traukiami tarnybinėn atsakomybėn. [...].“

9.3.3. *29 straipsnio 2 dalis* – „1. Už tarnybinius nusižengimus skiriamos šio Įstatymo nustatytos tarnybinės nuobaudos. 2. Tarnybinė nuobauda skiriama atsižvelgiant į kaltę, tarnybinio nusižengimo padarymo priežastis, aplinkybes ir padarinius, į valstybės tarnautojo veiklą iki tarnybinio nusižengimo padarymo, tarnybinę atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, [...].“

9.3.4. *30 straipsnis* – „1. Tarnybinė nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo tarnybinio nusižengimo paaiškėjimo dienos, neįskaitant laiko, kurį valstybės tarnautojas nebuvo darbe dėl ligos, buvo komandiruotėje arba atostogavo, o iškelus baudžiamąją bylą arba Seimo kontrolieriui atliekant tyrimą, taip pat atliekant tarnybinį ar kitą kompetentingos institucijos patikrinimą, tarnybinio nusižengimo tyrimą šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytu atveju – ne

vėliau kaip per du mėnesius nuo baudžiamosios bylos nutraukimo arba teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos, Seimo kontrolieriaus pažymos surašymo, tarnybinio ar kito kompetentingos institucijos patikrinimo užbaigimo, motyvuotos išvados apie tyrimo rezultatus šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytu atveju surašymo dienos. Tarnybinio nusižengimo tyrimas pradamas valstybės tarnautoją į pareigas priėmusio asmens [...] iniciatyva arba kai jie gauna oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, kad valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas. Tarnybinė nuobauda neskiriama, jeigu nuo nusižengimo padarymo dienos praėjo 6 mėnesiai, išskyrus atvejus, kai tarnybinis nusižengimas nustatomas atliekant auditą, piniginių ar kitokių vertybių reviziją (inventorizaciją) arba kai Seimo kontrolierius atlieka tyrimą, taip pat kai atliekamas tarnybinis ar kitas kompetentingos institucijos patikrinimas, tiriamas tarnybinis nusižengimas šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais. Šiais atvejais tarnybinė nuobauda skiriama ne vėliau kaip per trejus metus nuo nusižengimo padarymo dienos. [...]. 5. Tarnybinę nuobaudą skiria arba sprendimą dėl asmens, ėjusio valstybės tarnautojo pareigas, pripažinimo padarius tarnybinį nusižengimą ir sprendimą dėl tarnybinės nuobaudos, kuri turėtų būti jam skirta, priima valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo. [...]. 7. Sprendimų dėl tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams [...] priėmimo tvarką [...] nustato Vyriausybė.“

10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir ministerijų teisės aktai

10.1. *Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintame Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms apraše* (Reikalavimų aprašas) nustatyta:

10.1.1. *1 punktas* – Reikalavimų aprašo „tikslas – sudaryti visuomenei sąlygas gauti internetu visą viešą informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas (toliau – įstaigos) ir jų funkcijas, parengtus įstatymų ir kitų norminių teisės aktų projektus (toliau – įstatymų ir kitų norminių teisės aktų projektai) ir su jais susijusią teisinę informaciją, suvienodinti įstaigų interneto svetaines, užtikrinti jų veiksmingumą, jose pateikiamos informacijos aktualumą, patikimumą, paieškos galimybes, svetainių kūrimą ir reguliarią informacijos atnaujinimą.“

10.1.2. *14 punktas* – „Įstaigos interneto svetainėje skelbiama tik aktuali ir teisiškai galiojanti informacija. Ji turi būti atnaujinama pagal keitimosi periodiškumą. [...].“

Įstaigos interneto svetainės sritys „Teisės aktų pažeidimai“ informacija skelbiama šia tvarka: [...]. 14.3. Teismo sprendimai skelbiami jiems įsiteisėjus, o informacija apie priemones, kurių imtasi dėl šių teisės aktų pažeidimų, – nedelsiant, pradėjus vykdyti šias priemones. Teismo sprendimai ir informacija skelbiami ne trumpiau nei vienus metus nuo informacijos apie priemones, kurių imtasi dėl teisės aktų pažeidimų, paskelbimo dienos. [...].“

10.1.3. *17 punktas* – „[...] Įstaigos interneto svetainės sritį „Teisės aktų pažeidimai“ sudaro šios dalys: „[...] „Teismo sprendimai“ [...]. Įstaigos interneto svetainės sritys „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Teismo sprendimai“ turi būti skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių imtasi dėl šių teisės pažeidimų. [...].“

10.1.4. *34 punktas* – „Už Apraše nurodytų reikalavimų taikymą įstaigų interneto svetainėse atsako šių įstaigų vadovai ar jų įgalioti asmenys.“

10.2. *Vyriausybės 2002-06-25 nutarimu Nr. 977 (Vyriausybės 2010-07-14 nutarimo Nr. 1029 redakcija) patvirtintų Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklių* (Taisyklės-2) 9 punkte reglamentuota: „Valstybės tarnautojas, įtariamą padaręs tarnybinį nusižengimą, turi teisę [...] baigus tarnybinio nusižengimo tyrimą, susipažinti su motyvuota išvada apie tyrimo rezultatus ir kita tarnybinio nusižengimo tyrimo medžiaga.“

10.3. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (Taisyklės) nustatyta:

10.3.1. *6 punktas* – „Nagrinėdami asmenų prašymus, valstybės tarnautojai privalo vadovautis pagarbos žmogaus teisėms, teisingumo, sąžiningumo ir protingumo, taip pat Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, tarnybinės pagalbos, efektyvumo, subsidiarumo ir „vieno langelio“ principais, o teikdami asmenims informaciją – Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme [...] nustatytais informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo, objektyvumo ir pagalbos principais.“

10.3.2. *41 punktas* – „Atsakymai į prašymą parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį: [...]; 41.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...].“

10.4. *Vyriausybės 1998-07-09 nutarimu Nr. 851 (Vyriausybės 2010-10-13 nutarimo Nr. 1464 redakcija) patvirtintuose Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (Ministerijos) nuostatuose* reglamentuota:

10.4.1. *7 punktas* – „Teisingumo ministerijos veiklos tikslai yra formuoti valstybės politiką nacionalinės teisinės sistemos plėtros, [...] administracinės teisės [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti šios valstybės politikos įgyvendinimą.“

10.4.2. *8 punktas* – „Teisingumo ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: 8.1. rengia nacionalinės teisinės sistemos plėtros, [...] administracinės teisės [...] sričių įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus; 8.2. sistemina [...] administracinės teisės [...] teisės aktus, rengia konsoliduotus šių sričių teisės aktų rinkinius (kodeksus), organizuoja jų leidimą; 8.3. teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka teikia išvadas dėl teisės aktų, tarptautinių sutarčių ir kitų susitarimų projektų; 8.4. pagal kompetenciją perkelia į nacionalinę teisę Europos Sąjungos teisę (*acquis communautaire*), ją įgyvendina ir vykdo kitus Lietuvos narystės Europos Sąjungoje įsipareigojimus, Europos Sąjungos teisės aktų nustatyta tvarka apie tai informuoja Europos Sąjungos institucijas; [...]; 8.7. analizuoja Europos Sąjungos teisę, jos taikymo ir aiškinimo Europos Sąjungos institucijose praktiką, informuoja valstybės institucijas apie galiojančių Lietuvos Respublikos teisės aktų ir Europos Sąjungos teisės neatitikimą, Europos Sąjungos teisės taikymo ir aiškinimo praktiką, teikia valstybės institucijoms metodinę pagalbą nacionalinės teisės derinimo su Europos Sąjungos teise klausimais; 8.8. *analizuoja Lietuvos Respublikos teisės aktų atitiktį asmens teisėms ir laisvėms ir teikia išvadas Vyriausybei*; 8.9. *atlieka teisės aktų stebėseną koordinuojančios institucijos funkcijas*; [...]; 8.25. teisės aktų nustatytais atvejais atstovauja valstybei [...] administracinėse bylose dėl žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo fiziniams ir juridiniams asmenims; [...]; 8.30. dalyvauja visuomenės teisinio švietimo veikloje; 8.31. kartu su valstybės ir kitomis institucijomis rengia mokslines konferencijas teisės teorijos ir praktikos klausimais, kaupia, analizuoja ir apibendrina teorinę ir praktinę teisinę medžiagą; 8.32. teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja asmenų prašymus, skundus ir pranešimus, priskirtinus ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus; [...]; 8.35. informuoja visuomenę apie ministerijos veiklą; 8.36. atlieka kitas įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų jai pavestas funkcijas.“

10.5. *Vyriausybės 2001-03-14 nutarimu Nr. 291 (Vyriausybės 2010-10-13 nutarimo Nr. 1465 redakcija) patvirtintuose Lietuvos Respublikos vidaus reikalų (VRM) nuostatuose* reglamentuota:

10.5.1. *8 punktas* – „Svarbiausieji Vidaus reikalų ministerijos veiklos tikslai yra: [...]; 8.2. formuoti valstybės politiką viešojo administravimo ir informacinių technologijų taikymo viešojo administravimo (elektroninės valdžios) srityse, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...]; 8.5. formuoti valstybės politiką valstybės tarnybos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...].“

10.5.2. *10 punktas* – „Ministerija, siekdama 8.2 punkte nurodyto veiklos tikslo: 10.1. rengia viešojo administravimo ir informacinių technologijų taikymo viešojo administravimo (elektroninės valdžios) sričių įstatymų projektus, aprobuoja, prirėikus rengia ir vidaus reikalų ministrui teikia ministro įsakymų projektus, Vyriausybei – šiame punkte nurodytų sričių Vyriausybės nutarimų, kitų teisės aktų projektus; [...]; 10.3. koordinuoja viešųjų paslaugų teikimo asmenims administravimo politikos įgyvendinimą; [...].“

10.5.3. *13 punktas* – „Ministerija, siekdama 8.5 punkte nurodyto veiklos tikslo: 13.1. rengia valstybės tarnybos srities įstatymų projektus, aprobuoja, prirėikus rengia ir vidaus reikalų ministrui teikia ministro įsakymų projektus, Vyriausybei – šiame punkte nurodytos srities Vyriausybės nutarimų, kitų teisės aktų projektus; 13.2. atlieka valstybės tarnybos bendrąjį valdymą.“

10.6. *Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003-08-27 įsakymu Nr. IV-308 (2013-08-23 įsakymo Nr. IV-720 redakcija) patvirtintame Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos apraše* nustatyta:

10.6.1. *1 punktas* – „Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos aprašas [...] reglamentuoja tarnybinių patikrinimų dėl vidaus tarnybos sistemos pareigūnų [...] padarytų tarnybinių nusižengimų bei pareigūno vardą žeminančių veikų [...] atlikimo bei Vidaus tarnybos statuto [...] (toliau – Statutas) nustatytų tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo pareigūnams tvarką.“

10.6.2. *19 punktas* – „Tikrinamas pareigūnas turi teisę: [...]; 19.2. baigus tarnybinių patikrinimą, susipažinti su tarnybinio tikrinimo išvada bei tarnybinio patikrinimo metu surinkta medžiaga. [...].“

11. Konstitucinio Teismo ir kitų teismų praktika

11.1. Konstitucinio Teismo nutarimai

11.1.1. *2009-06-22 nutarimas* – „Konstitucinis teismas yra konstatavęs ir tai, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytoju įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais (Konstitucinio Teismo 2006-03-14 nutarimas), nes taip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu (Konstitucinio Teismo 2002-08-21 nutarimas).“

11.1.2. *2004-12-13 nutarimas* – „Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad poįstatyminiu teisės aktu yra realizuojamos įstatymo normos, todėl poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis, nes taip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu (Konstitucinio Teismo 2002-08-21 nutarimas); pažymėtina tai, kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams, konstituciniams įstatymams ir Konstitucijai, jie turi būti priimami remiantis įstatymais, nes poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo normų taikymo aktas nepriklausomai nuo to, ar tas aktas yra vienkartinio (*ad hoc*) taikymo, ar nuolatinio galiojimo (Konstitucinio Teismo 2003-12-30 nutarimas).“

11.2. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas formuoja vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus.

11.2.1. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (LVAT) 2013-01-31 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-241/2013*, nurodyta:

„[...] Byloje kilęs ginčas dėl Aplinkos ministerijos rašytinio atsakymo į pareiškėjos paklausimą, liečiantį informacijos suteikimą apie atsakomybės taikymą Šiaulių RAAD pareigūnams, turinio. Pareiškėja prašė panaikinti skundžiamą Raštą ir įpareigoti atsakovą iš naujo atsakyti į jos paklausimą.“

Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad skundžiamas Raštas tiesiogiai neįtakojo pareiškėjos teisių ar pareigų, yra iš esmės informacinio pobūdžio, todėl skundą atmetė. [...]. Pareiškėja savo 2011-12-06 paklausimu prašė ją informuoti apie sankcijas, pritaikytas Šiaulių RAAD pareigūnams, kurie, pareiškėjos manymu, 2011-03-10 pažeidė LR darbo kodekso 153 straipsnį bei padarė žalą valstybei ir valstybinės institucijos įvaizdžiui. Tokie reikalavimai iš esmės yra susiję su tarnybinės ir materialinės atsakomybės taikymu valstybės tarnautojams.

Atsakomybės taikymą valstybės tarnautojams reglamentuoja VTĮ, kurio 28–30 straipsniai apibrėžia tarnybinių nuobaudų rūšis, skyrimo atvejus bei asmenis, turinčius teisę skirti nuobaudas. Šiuos klausimus detaliau reglamentuoja Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-25 nutarimu Nr. 977 [*pastaba*: Taisyklės-2] [...]. Iš pateikto teisinio reguliavimo matyti, kad tarnybinio patikrinimo bei tarnybinės nuobaudos tikslas yra susijęs išimtinai su išsamiu ir nešališku galimo tarnybinio nusižengimo aplinkybių tyrimu ir vertinimu, kaltų asmenų nustatymu bei nubaudimu. Tarnybinio nusižengimo objektas yra valstybės tarnybos tvarka, galimas valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas. [...] Taisyklėse-2 yra įtvirtinta būtent tikrinamo valstybės tarnautojo teisė teikti paaiškinimus dėl įtariamo tarnybinio nusižengimo bei su juo susijusią informaciją ir dokumentus, taip pat susipažinti su tarnybinio patikrinimo išvada ir jos motyvais. Tuo tarpu kitiems asmenims [...], kurie nepatenkinti atlikto tarnybinio patikrinimo rezultatais, tokia teisė nei VTĮ, nei Taisyklėse-2 nėra numatyta. Taigi tarnybinio patikrinimo atlikimas ir jo išvados šiuo atveju pareiškėjos teisių bei teisėtų interesų nepažeidžia.

Iš pareiškėjos skundo pirmosios instancijos teismui matyti, kad ji pageidauja, jog Šiaulių RAAD pareigūnų atžvilgiu tarnybinis patikrinimas būtų atliktas iš naujo, kadangi mano, jog pastarieji nepagrįstai išvengė tarnybinės atsakomybės. T. y. pareiškėja nesiekia, kad konkrečiai jos atžvilgiu būtų priimtas individualaus pobūdžio administracinis sprendimas, kuriuo būtų nustatytos jos teisės ar pareigos, o siekia kito asmens atžvilgiu priimto sprendimo panaikinimo ir atitinkamai tarnybinės nuobaudos kitam asmeniui paskyrimo. Tuo tarpu tarnautojo nubaudimas už padarytą ar tariamą nusižengimą negali būti laikomas kitų privačių asmenų įstatymo garantuotos subjekcinės teisės ar įstatymų saugomo intereso pažeidimu ir šiems asmenims neatsiranda teisė reikalauti tarnautoją nubausti. Taigi pareiškėja neturi reikalavimo teisės dėl skundžiamo įsakymo panaikinimo, tarnybinio patikrinimo atlikimo ir, atitinkamai, tarnybinės nuobaudos paskyrimo.

Piliečiai, nurodydami valstybės tarnautojų galimai padarytus pažeidimus, gali inicijuoti tarnybinių patikrinimų atlikimą, tačiau neturi teisės apskūsti tarnybinių patikrinimų išvadų ar vadovų, turinčių teisę skirti tarnybinės nuobaudas, sprendimų. Asmenys, inicijavę tarnybinio patikrinimo atlikimą, pagal bendruosius gero administravimo principus įgyja teisę tik būti tinkamai informuoti apie konkretaus tarnybinio patikrinimo rezultatus.

Tikrinamoje administracinėje byloje Aplinkos ministerijos 2012-01-19 raštu Nr. (40-1)-D8-626 pareiškėjai buvo atsakyta į jos paklausimą, tačiau juo nebuvo suformuluota jokių imperatyvių valinių patvarkymų, susijusių su pareiškėjos teisėmis ir pareigomis. Ištyrusi ir įvertinusi byloje esančių rašytinių įrodymų visumą [...] bei remdamasi aptartų teisės normų sisteminė analize, teisėjų kolegija sprendžia, kad skundžiamas raštas (Sprendimas) plačiąja prasme yra viešojo administravimo subjekto atliktas veiksmas, bet atlikus šį veiksmą pareiškėjos teisių apimtis nesusiaurėjo, papildomų pareigų neatsirado. Pareiškėja buvo tinkamai informuota apie jos inicijuoto tarnybinio patikrinimo rezultatus, jos paklausimas išnagrinėtas nepažeidžiant esminių procedūrų, numatytų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse. [...].“

11.2.2. Kita teismų praktika – pažymos 6.4.4 papunktyje.

12. Atsižvelgiant į Pareiškėjo skundo turinį ir tyrimo metu nustatytas aplinkybes išskirtinos šios skundo tyrimo dalys:

12.1. dėl Nutarties skelbimo Ministerijos interneto svetainėje;

12.2. dėl Pareiškėjo 2013-11-13 kreipimosi nagrinėjimo.

Su kiekviena iš nurodytų skundo dalių susijusios išvados bus pateikiamos atskirai.

Dėl Nutarties skelbimo Ministerijos interneto svetainėje

Skundo dalies tyrimo išvados

13. Atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes (pažymos 1–8 paragrafai) ir teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nurodytą pažymos 9–11 paragrafuose, konstatuotina, kad:

13.1. Nutartyje buvo konstatuoti Ministerijoje padaryti šie teisės aktų pažeidimai (pažymos 4.1.2 papunktis):

13.1.1. „[...] X pagrįstai prašymą įvykdyti LVAT nutartį ir pervesti jam priteistą ... Lt sumą pateikė Ministerijai, kaip asignavimų valdytojai, nes žala jam buvo padaryta dėl valstybės valdžios institucijos, t. y. Vyriausybės, neteisėtų veiksmų, todėl Ministerija nepagrįstai šį jo prašymą savo raštu persiuntė nagrinėti [...]“ Inspekcijai;

13.1.2. Ministerija „[...] neteisingai vadovaujasi Įstatymo 2 straipsnio 8 dalimi [...], motyvuodama, kad žalą X turėjo atlyginti [...]“ Inspekcija;

13.2. vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymu, visa informacija apie Ministerijos veiklą vykdant teisės aktais pavestas funkcijas turi būti viešai paskelbta, visiems prieinama (pažymos 9.1.4 papunktis). Reikalavimų aprašas, nustatydamas šios informacijos skelbimo įstaigos interneto svetainėje tvarką, sudaro prielaidas visuomenei gauti internetu visą viešą informaciją apie valstybės institucijas (pažymos 10.1.1 papunktis), taigi teisės aktuose nustatytos informacijos apie įstaigos veiklą nepaskelbimas jos interneto svetainėje teisės aktuose nustatyta tvarka pažeidžia visuomenės interesą gauti viešą informaciją apie įstaigos veiklą;

13.3. vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 3 punkto ir Reikalavimų aprašo 17 punkto reikalavimais, visais atvejais turi būti skelbiami įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami teisės aktų pažeidimai įstaigoje, taip pat informacija apie priemones, kurių imtasi dėl šių teisės pažeidimų (pažymos 10.1.3 papunktis);

13.4. Ministerija, būdama kompetentinga institucija formuoti valstybės politiką nacionalinės teisinės sistemos plėtros, administracinės teisės srityse, analizuoti Lietuvos Respublikos teisės aktų atitiktį asmens teisėms ir laisvėms (pažymos 10.4 punktas), turėjo galimybę tinkamai taikyti Reikalavimų aprašą, prireikus, įgyvendindama viešojo administravimo tarnybinės pagalbos principą (pažymos 9.2 punktas), kreiptis pagal kompetenciją į VRM (pažymos 10.5 punktas) dėl tarnybinės pagalbos suteikimo, tačiau to nepadarė;

13.5. Ministerija, nepaskelbusi Nutarties ir informacijos apie priemones, kurių imtasi dėl Nutartyje konstatuotų teisės aktų pažeidimų, Ministerijos interneto svetainės srityje „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Teismo sprendimai“, nesilaikė Teisės gauti informaciją įstatymo 6 straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimų bei Reikalavimų aprašo 17 punkte nustatytos tvarkos skelbti informaciją apie Ministerijos veiklą interneto svetainėje;

13.6. Reikalavimų aprašo 14 punkte nustatyta, kad teismo sprendimai ir informacija skelbiami ne trumpiau nei vienerius metus nuo informacijos apie priemones, kurių imtasi dėl teisės aktų pažeidimų, paskelbimo dienos (pažymos 10.1.2 papunktis), taigi Nutartis bei minėta informacija ir šiuo metu skelbtina Ministerijos interneto svetainėje.

14. Apibendrinus pirmiau aprašytas aplinkybes, darytina išvada, kad ši Pareiškėjo skundo ***dalis pripažintina pagrįsta.***

Dėl Pareiškėjo 2013-11-13 kreipimosi nagrinėjimo

Skundo dalies tyrimo išvados

15. Atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes (pažymos 1–8 paragrafai) ir teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nurodytą pažymos 9–11 paragrafuose, konstatuotina, kad:

15.1. Pareiškėjas Ministerijai 2013-11-13 pateikė skundą dėl Ministerijos darbuotojo galimo tarnybinio nusižengimo aptarnaujant asmenis Ministerijoje (pažymos 4.2.1 papunktis) bei prašymą ištirti jo nurodytas aplinkybes, apie jas informuoti bei „pateikti motyvuotos išvados apie tokio tyrimo rezultatus [...] bei priimtų sprendimų patvirtintas kopijas“ (pažymos 4.2.3 papunktis).

Ministerija 2013-12-13 pateikė Pareiškėjui atsakymą Nr. (1.23)7R-8705 (pažymos 6.4.3 papunktis), kuriame jam buvo pateikta informacija apie Ministerijos nustatytas aplinkybes, susijusias su Pareiškėjo skundo nagrinėjimu, išreikštas apgailestavimas dėl nepatogumų ir pažymėta, kad Ministerija stengsis, kad panašūs įvykiai Ministerijoje nepasikartotų;

15.2. Ministerija taip pat informavo Seimo kontrolierių apie kitą Pareiškėjo prašymą Ministerijai „pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą Nutarties pagrindu ir informuoti jį apie nustatytas aplinkybes bei tyrimo rezultatus“, į kurį Ministerija Pareiškėjui atsakė 2013-12-12 raštu Nr. (1.35)7R-8691 (pažymos 6.4.1 papunktis).

Pareiškėjas Seimo kontrolieriui neskundė šio Ministerijos atsakymo (pažymos 2 paragrafas), tačiau pasisakė dėl jo šio tyrimo metu, pažymėdamas, kad „VTĮ 30 straipsnio 1 dalis numato, kad jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, jog valstybės [...] institucija [...] pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės [...] institucijoje [...] turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas. Šiuo atveju yra visos VTĮ 30 straipsnio 1 dalyje minimos prielaidos tarnybinio nusižengimo tyrimui pradėti: (1) įsiteisėjusi Nutartis, kurioje (2) konstatuojami teisės aktų (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir Įstatymo) pažeidimai Ministerijoje. Jokių papildomų sąlygų tarnybinio nusižengimo tyrimui pradėti (pvz., valstybės tarnautojų kaltės konstatavimo teismo sprendime ar pan.) VTĮ 30 straipsnio 1 dalis nenumato“ (pažymos 8.1.3 papunkčio 1 pastraipa);

15.3. *dėl informacijos Pareiškėjui apie galimo tarnybinio nusižengimo tyrimo rezultatus pateikimo tvarkos:*

15.3.1. Teisės gauti informaciją įstatyme nustatyta, kad šis įstatymas užtikrina asmenims teisę gauti informaciją iš valstybės institucijų, jis netaikomas informacijai, kurios tvarkymas yra veikla, nesusijusi su valstybės institucijai teisės aktais pavestų funkcijų vykdymu ir informacijai, kurios teikimą reglamentuoja kiti įstatymai (pažymos 9.1.1 papunktis).

VRM nuomone, atsižvelgiant į tai, kad susipažinimą su tarnybinio patikrinimo medžiaga reglamentuoja Taisyklių-2 9 punktas bei Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos aprašo 19.2 punktas, Teisės gauti informaciją įstatymas tokiai informacijai netaikomas (pažymos 7.2 punktas);

15.3.2. VTĮ įstatyme nėra reglamentuojamas informacijos apie tarnybinio patikrinimo rezultatus teikimas privatiems asmenims;

15.3.3. Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad teisės aktai, kuriais VRM grindžia savo nuomonę dėl Teisės gauti informaciją įstatymo netaikymo (Pareiškėjo prašymo pateikti informaciją apie galimo valstybės tarnautojo tarnybinio nusižengimo tyrimo rezultatus nagrinėjimui), nėra įstatymai, reglamentuojantys informacijos privatiems asmenims, kurios teikimo tvarką nustato Teisės gauti informaciją įstatymas (pažymos 9.1.1 papunktis), teikimą, be to:

1) VTĮ 30 straipsnyje nustatyta, kad „Sprendimų dėl tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams [...] priėmimo tvarką [...] nustato Vyriausybė“ (pažymos 9.3.4 papunktis), taigi Vyriausybė VTĮ nėra įgaliota reglamentuoti informacijos apie tarnybinio patikrinimo rezultatus teikimą privatiems asmenims;

2) Taisyklių-2 9 punkte nustatytos tik valstybės tarnautojo, įtariamo padarius tarnybinių nusižengimą, teisės (pažymos 10.2 punktas);

3) Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos aprašas apskritai netaikytinas šiuo atveju, nes reglamentuoja ne valstybės tarnautojų (pvz., Ministerijos), bet vidaus tarnybos sistemos pareigūnų padarytų tarnybinių nusižengimų, tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo pareigūnams tvarką (pažymos 10.6 punktas);

4) Konstitucinis Teismas ne kartą yra akcentavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais (pažymos 11.1 punktas);

15.3.4. atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes, manytina, kad nagrinėjamu atveju buvo taikytinas Teisės gauti informaciją įstatymas, taigi, Ministerija, nagrinėdama Pareiškėjo 2013-11-13 kreipimosi dalį dėl informacijos apie galimo tarnybinio nusižengimų tyrimo rezultatus pateikimo, turėjo tinkamai įgyvendinti Teisės gauti informaciją įstatymo reikalavimus, t. y. pateikti Pareiškėjui jo prašomą informaciją arba, atsisakant pateikti informaciją, pranešime nurodyti atsisakymo priežastis (pažymos 9.1.3 ir 9.1.5 papunkčiai) (tai pripažįsta ir Ministerija, teigdama, kad „vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi ir laikantis šio įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintų informacijos išsamumo, tikslumo ir teisėtumo principų, Pareiškėjui buvo pateikta visa prašoma informacija“; pažymos 6.4.3 papunktis);

15.3.5. išanalizavus teismų praktiką, susijusią su informacijos apie tarnybinių nusižengimų tyrimų rezultatus pateikimo asmenims apimtimi (pažymos 11.2 punktas), laikytina, kad:

1) Pareiškėjas šiuo atveju nesiekia, kad konkrečiai jo atžvilgiu būtų priimtas individualaus pobūdžio administracinis sprendimas, kuriuo būtų nustatytos jo teisės ar pareigos, o siekia tarnybinės nuobaudos kitam asmeniui paskyrimo;

2) Ministerijos valstybės tarnautojo nubaudimas už padarytą ar tariamą nusižengimą negali būti laikomas Pareiškėjo įstatymo garantuotos subjektinės teisės ar įstatymų saugomo intereso pažeidimu ir Pareiškėjui neatsiranda teisė reikalauti tarnautoją nubausti;

3) Pareiškėjas neturi reikalavimo teisės dėl tarnybinio patikrinimo atlikimo ir tarnybinės nuobaudos paskyrimo;

4) Pareiškėjas, inicijavęs tarnybinio patikrinimo atlikimą, pagal bendruosius gero administravimo principus įgyja teisę tik būti tinkamai informuotas apie konkretaus tarnybinio patikrinimo rezultatus, t. y. kaip reaguota į jo pranešimą dėl galimo tarnybinio nusižengimo (teisės aktuose nėra nustatyta pranešėjo apie galimą tarnybinių nusižengimą teisė gauti tarnybinio nusižengimo tyrimo dokumentus);

5) Pareiškėjo 2013-11-13 kreipimasis turėjo būti išnagrinėtas nepažeidžiant esminių procedūrų, numatytų Taisyklėse (pažymos 10.2 punktas);

15.1.6. Ministerija 2013-12-13 atsakyme Nr. (1.23)7R-8705 (pažymos 15.1 punktas) pateikė Pareiškėjui informaciją apie tai, kaip buvo reaguota į jo pranešimą dėl galimo tarnybinio nusižengimo, tačiau nepagrįstai, nesilaikydama Teisės gauti informaciją įstatymo (pažymos 9.1.4 papunktis) ir Taisyklių (pažymos 10.2.2 papunktis) reikalavimų, nenurodė jo prašomų dokumentų nepateikimo priežasčių, taigi, Pareiškėjui pagrįstai susidarė įspūdis, kad galimai pažeidžiamos jo teisės gauti informaciją apie Ministerijos veiklą (Ministerija dokumentų nepateikimo priežastis nurodė šio tyrimo metu; pažymos 6.4.3 papunktis);

15.2. dėl VTĮ 30 straipsnio 1 dalies įgyvendinimo – LVAT formuojamoje teismų praktikoje ne kartą konstatuota, kad tarnybinio pažeidimo objektas yra tarnybos tvarka ir tarnybinės pareigos, šiais teisės pažeidimais nėra pažeidžiami privataus asmens interesai, taigi valstybės tarnautojo nubaudimas už padarytą ar tariamą tarnybinių nusižengimą negali būti laikomas kito privataus asmens įstatymo garantuotos subjektinės teisės ar įstatymų saugomo intereso pažeidimu.

Atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes manytina, kad šio tyrimo metu nenagrinėtinas Pareiškėjo papildomai keliamas klausimas dėl galimai netinkamo VTĮ 30 straipsnio 1 dalies

įgyvendinimo Ministerijoje, nes nagrinėjamu atveju – Ministerijos neveikimu (t. y. galimo tarnybinio nusižengimo tyrimo nevykdymo abiem atvejais, t. y. pagal Pareiškėjo pranešimą ir Nutartį; pažymos 15.1 ir 15.2 punktai) – nebuvo ir nėra pažeidžiamos Pareiškėjo teisės.

16. Apibendrinus pirmiau nurodytas aplinkybes ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi („Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės [...]“), darytina išvada, kad šios Pareiškėjo skundo dalies dėl Ministerijos pareigūnų veiklos (neveikimo) **tyrimas nutrauktinas**.

17. Seimo kontrolieriaus nuomone, atsižvelgus į tai, kad nėra pakankamo aiškumo dėl Teisės gauti informaciją įstatymo taikymo, tais atvejais, kai privatūs asmenys prašo pateikti informaciją apie galimų valstybės tarnautojų tarnybinių nusižengimų tyrimo rezultatus, svarstyтина, ar nebūtų tikslinga papildyti VTĮ arba Teisės gauti informaciją įstatymą, kad ateityje nei privatiems asmenims, nei valstybės ar savivaldybės institucijoms nekiltų abejonių dėl tokio pobūdžio informacijos teikimo (apimčių arba neteikimo) privatiems asmenims.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

18. Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X skundo prieš Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją dalį dėl Nutarties skelbimo Ministerijos interneto svetainėje pripažinti pagrįsta.

19. Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X skundo prieš Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją dalies dėl jo 2013-11-13 kreipimosi nagrinėjimo tyrimą nutraukti.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu Seimo kontrolierius rekomenduoja:

20.1. *Teisingumo ministerijai:*

20.1.1. imtis priemonių, kad Nutartis ir informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės pažeidimų, būtų paskelbta Ministerijos interneto svetainėje teisės aktuose nustatyta tvarka;

20.1.2. ateityje, nesuteikiant asmeniui jo prašomos informacijos (dokumentų), pranešti jam jų nepateikimo priežastis.

20.2. *Vidaus reikalų ministerijai* – apsvarstyti VTĮ arba Teisės gauti informaciją įstatymo papildymo (pakeitimo), siekiant aiškiai reglamentuoti informacijos privatiems asmenims apie valstybės tarnautojų tarnybinius nusižengimus teikimo tvarką, tikslingumą ir pateikti motyvuotą nuomonę šiuo klausimu.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašyčiau pranešti iki 2014-09-01.